ХАЛҚ ҚАҲРАМОНЛИГИ АБАДИЙ ЯШАЙДИ

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

13 йил чиқиши
№ 238 (3466).

7 декабрь
ЧОРШАНБА
1966 йил

Баҳоси 2 тийин.

МОСКВА ШАҲРИ, МОСКВА ОБЛАСТИ МЕҲНАТКАШЛАРИГА, МОСКВА ОСТОНАЛАРИДАГИ УЛУҒ ЖАНГ ҚАТНАШЧИЛАРИГА

Азиз ўртоқлар!

КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Совети Москва шаҳри ва Москва области меҳнаткашларини, Москва остоналарида бўлиб ўтган жанг қатнашчиларини немис-фашист қўшинлари ватанимиз пойтахти бўсағаларида тор-мор келтирилганлигининг 25 йиллиги билан қизғин табриклайдилар.

Москва остоналаридаги жанг — Улуғ Ватан уруши қаҳрамонона йилномасининг энг ёрқин саҳифаларидан биридир. Бу ерда немис-фашист армияси биринчи бор катта мағлубиятга учради, бу эса иккинчи жаҳон урушининг шундан кейинги бутун боришига зўр таъсир ўтказди.

Улуғ ватан урушининг бошқа жангу-жадалларида бўлгани каби Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Москва остоналаридаги ғалабанинг ҳам ташкилотчиси ва илҳомчиси бўлди.

Душманни тор-мор келтиришга, Москвани ҳимоя қилишга бутун мамлакат отланди. Кўп миллатли ватанимиз барча қардош халқларининг ўғил ва қизлари руслар билан ёнма-ён туриб жанг қилдилар. Москва остоналаридаги жангда совет кишиларининг энг яхши фазилатлари — уларнинг Ленин ғоялари тантанасига, коммунизм идеалларига комил ишончи, букилмас мардлиги ва жасорати, оммавий қаҳрамонлиги намоён бўлди.

Москва шаҳри ва Москва областининг меҳнаткашлари совет армияси жангчилари ва партизанлар билан биргаликда фашист босқинчиларга қарши олиб борилган курашда бениҳоя зўр матонат ва меҳнатда фидокорлик кўрсатдилар. Ўн минглаб москваликлар халқ лашкарлари сафларига қўшилдилар. Ўша даҳшатли кунларда ишчилар, колхозчилар, зиёлилар, шонли хотин-қизларимиз ва ёшларимиз, пойтахт ва Москва областининг барча меҳнаткашлари партия ташкилотлари раҳбарлигида кечаю-кундуз зўр ғайрат билан ишлаб ғалабага замин ҳозирладилар. Ҳамманинг ягона муддаоси, ягона истак-иродаси душманни тор-мор келтиришга қаратилган эди.

Коммунистик партия ва совет халқи Улуғ Ватан урушининг оғир йилларида москваликларнинг жанг ва меҳнат соҳасидаги ишларини юксак баҳоладилар. Пойтахтга қаҳрамон шаҳар деган фахрий унвон берилди.

Пойтахтни кўкрак кериб сақлаб қолган Москва ҳимоячиларининг сўнмас жасорати ҳамиша социалистик ватанга чексиз садоқат намунаси бўлиб хизмат қилади.

Фашизмга қарши, ўз мамлакатининг порлоқ келажаги учун курашда ҳалок бўлганларининг хотираси абадий сақланади! Ватанимиз пойтахтининг довюрак ҳимоячиларига абадий шон-шарафлар!

Москва шаҳри ва Москва областининг меҳнаткашларига меҳнатда, КПСС XXIII съезди қарорларини бажариш йўлидаги курашда янгидан-янги муваффақиятлар тилаймиз. Комил ишонч билан айтамизки, пойтахт ва Москва области меҳнаткашлари бутун совет халқи сингари Улуғ Октябрнинг 50 йиллигини коммунистик қурилишда янги катта муваффақиятлар билан нишонлайдилар.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ	СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИ	СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ

1966 йил 5 декабрь.

МОСКВА ЖАСОРАТИ—ВАТАН ЖАСОРАТИ

Чорак аср муқаддам пойтахт яқинида сараланган немис-фашист қўшинлари тор-мор келтирилди. Совет жангчилари Москвани ҳимоя қилиб, жонларини аямай қаттиқ турдилар. Мисли кўрилмаган матонат, ҳарбий маҳорат билан кучайтирилган оммавий қаҳрамонлик шундай зўр куч бўлдики, фашистларнинг ҳарбий машинаси ана шу куч билан тўқнашувда мажақлаб ташланди.

1941 йилнинг 6 декабри уруш тарихига совет халқининг фашизмга қарши курашида бурилиш куни бўлиб кирди. Гитлерчиларга қақшатғич зарба берилди. Москва бу шонли санани нишонлади. 1966 йил 6 декабрда Кремлдаги съездлар саройида Москва остоналарида немис-фашист қўшинлари тор-мор келтирилганлигининг 25 йиллигига бағишлаб тантанали йиғилиш бўлди.

Залда пойтахт ҳимоячилари ўтирибдилар. Бу ерда собиқ пиёда аскарлар, танкчилар, артиллерийчилар бор.

КРЕМЛДАГИ СЪЕЗДЛАР САРОЙИДА ТАНТАНАЛИ ЙИҒИЛИШ

Бу ерда Москва осмонини қўриқлаган учувчилар, зенитчилар, аэростатчилар бор. Бу ерда мудофаа иншоотларини қурган, кўчаларда ва уйларнинг томларида навбатчилик қилган ватанпарварлар бор, бу ерда Москвани қалъа шаҳарга айлантирган кишилар бор. Саройнинг партерида ва ярусларида Совет Армияси ва ҳарбий денгиз флотининг генераллари, адмираллари, офицерлари, корхоналарнинг илғорлари, олимлар, жамоатчилик вакиллари, Москва областининг колхозчилари ва совхоз ишчилари бор эди.

Л. И. Брежнев, Г. И. Воронов, А. П. Кириленко, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, Н. В. Подгорний, М. А. Суслов, А. Н. Шелепин, Д. Ф. Устинов, И. В. Капитонов, Ф. Д. Кулаков ўртоқларни, министрлар, партия ва давлат арбобларини залда ҳозир бўлган кишилар самимий кутиб оладилар. СССР Мудофаа Министрининг ўринбосарлари, Совет Иттифоқи маршаллари А. М. Гречко, М. В. Захаров, И. Х. Баграмян ва авиация бош маршали К. А. Вершинин, Совет Иттифоқи маршаллари Ф. И. Голиков, А. И. Еременко, Г. К. Жуков, И. С. Конев, К. С. Москаленко, К. К. Рокосовский, В. Д. Соколовский, В. И. Чуйков, бронетанк қўшинлари бош маршали П. А. Ротмистров, Совет Армияси ва ҳарбий денгиз флоти бош сиёсий бошқармасининг бошлиғи Армия генерали А. А. Епишев, қўшин турларининг маршаллари, генераллар ва офицерлар партия ва ҳукумат раҳбарлари билан бирга президиумдан жой оладилар.

Йиғилишда Ленинград, Киев, Волгоград, Севастополь, Одесса қаҳрамон шаҳарларининг, Брест қаҳрамон қалъасининг, шунингдек Минск, Смоленск, Тула, Калинин, Ростов-Дон, Ново-Российск, Тихвин, Новосибирск, Свердловск шаҳарларининг делегациялари иштирок этмоқда.

Зал сукутида ҳаммага таниш бўлган диктор Юрий Левитаннинг овози эшитилади. У, немисларнинг Москвани қуршаб босиб олиш плани барбод бўлганлиги, Москва остоналарида немис қўшинлари мағлубиятга учраганлиги тўғрисида Совет информбюросининг ахборотини ўқиб бермоқда.

КПСС Москва область комитетининг биринчи секретари В. И. Конотоп йиғилишни очатуриб, бундай деди: Марказий Комитет бошлиқ Совет Иттифоқи Коммунистик партияси улуғ ватан урушида ғалабамиз ташкилотчиси ва илҳомчиси бўлди. Партия халқ ва армияни қудратли куч қилиб жипслаштирди. Москва мудофаасига, душманни тор-мор келтиришга бутун мамлакат отланди. Кўп миллатли социалистик давлатимиздаги барча қардош халқларнинг ўғил ва қизлари руслар билан бир сафда туриб жанг қилдилар.

Коммунистик партиянинг чақириғи билан, қалб амри билан юз минглаб москваликлар ва Москва областининг аҳолиси ватан мудофаасига, жонажон пойтахт ҳимоясига отланди.

Ватан Москва ҳимоячиларининг жанговар ва граждандик жасоратига юксак баҳо берди. Москва ҳимоячиларидан минглаб киши орден ва медаллар билан мукофотланди. Пойтахт байроғида қаҳрамоннинг олтин юлдузи ярқираб турибди. Москва области Ленин ордени билан мукофотланди.

Биз, деди ўртоқ Конотоп, Москва остоналарида немис-фашист қўшинлари тор-мор келтирилганлигининг 25 йиллигини бугун нишонлай туриб, ватанимиз озодлиги ва мустақиллиги учун курашда ўз жонини қурбон қилган қаҳрамонларнинг порлоқ хотираси олдида бошимизни эгамиз.

Тантанали йиғилиш қатнашчилари ўринларидан турадилар. Улар қаҳрамонлар хотираси, ҳалок бўлганлар хотирасига бир дақиқа сукут қиладилар.

(Давоми иккинчи бетда).

КПСС ДЕЛЕГАЦИЯСИ БУДАПЕШТДАН МОСКВАГА ҚАЙТИБ КЕЛДИ

Венгрия Социалистик Ишчи партиясининг IX съезди ишида қатнашган КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежнев бошчилигидаги Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг делегацияси 5 декабрда Будапештдан Москвага қайтиб келди. (ТАСС).

МОСКВА ОБЛАСТИ ЛЕНИН ОРДЕНИ БИЛАН МУКОФОТЛАНДИ

Улуғ Ватан уруши даврида Москва остоналарида немис фашист босқинчиларини тор-мор келтиришда Москва области меҳнаткашлари кўрсатган мардлик ва қаҳрамонлик учун ва халқ хўжалигини ривожлантиришда эришилган муваффақиятлар учун СССР Олий Совети Президиуми 1966 йил 5 декабрь фармони билан Москва областини ЛЕНИН ордени билан мукофотлади. (ТАСС).

В. И. ЛЕНИНГА ҲАЙКАЛ

Қишлоқ марказида қад кўтарган янги клуб хиёбони эрта тонгданоқ гавжумлашиб кетди. Шўх, дилрабо музика садолари парвоз этиб, деҳқонларни катта йиғинга, шодиёнага чорларди. Бу ерда совет кишиларига бахт-саодат қомусини тутқазган СССР Конституцияси куни байрами улуғ доҳимиз Владимир Ильич Ленинга қўйилган ҳайкални очиш маросими билан эш бўлиб кетди.

Каттадан-кичик ҳамманинг кўзи оқ сурпга ўралган ҳайкалда. Юраклари улуғ доҳининг ўлмас сиймосини эртароқ кўришга ошиқарди. Вақт пешиндан оққанида район партия комитетининг биринчи секретари С. Тоиров, колхоз правлениесининг раиси И. Шубладзе, партия ташкилотининг секретари Х. Олтоев ўртоқлар ҳайкал ёнига келишди. Райондаги «ЎзССР беш йиллиги» совхозининг бўлим бошлиғи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, СССР Олий Советининг депутати ўртоқ Мустафо Чачи ҳам шу ерда. Район меҳнаткашлари қаҳрамон номини ҳурмат билан тилга олишади. Мустафо Чачи пахтачиликка жуда кўп меҳнати сингган одам. Моҳир механизатор ҳар гектар ердан олинадиган ҳосилни оширишда, механизацияни кенг қўлланиб, деҳқонларни оғир меҳнатдан ҳалос этишда кўпчиликка ўрнак бўладиган ишлар қилган, янгиликка ихлос қўйган ўнлаб тадбиркор шогирдларни тарбиялаб етиштирган. Мана бу йил ҳам унинг бўлимида пахтадан баракали ҳосил олинди. Етиштирилган «оқ олтин»нинг асосий қисми машиналар ёрдамида териб олинди.

Улуғ доҳига қўйилган ҳайкал устидаги оқ чойшобни тушириш қаҳрамонга — Мустафо Чачига топширилди. У, пионер қиз Шакар Содиқова билан биргаликда чойшобга ўралган лентани қирқади. Мустафо Чачи музика садолари остида секин-аста чойшобни тушира бошлайди. Улуғ доҳининг салобат билан, ўйчан, меҳрибон боқиши бу ерга йиғилган кишилар қалбида битмас-туганмас муҳаббат, садоқат туйғуларини янада барқ урдиради. Қарсаклар янграйди.

Колхоз партия ташкилотининг секретари ўртоқ Х. Олтоев ҳайкалнинг очилиш маросимига бағишланган митингни бошлайди. У, қисқача нутқ сўзлайди:

—Улуғ доҳимиз Ленин,—деди у, — совет кишиларига бахт-саодат йўлини, порлоқ истиқбол йўлини кенг очиб берди. Бизга ҳаққоният учун кураш, ижодий меҳнат қилиш, фаровон ҳаёт кечириш, ўқиб-ўрганиш, роҳат дам олишдек инсон асрлар бўйи орзу қилган ҳуқуқларни бахш этди. Улуғ доҳимиз ҳамиша биз билан бирга, бизнинг қалбимизда яшайди.

Митингда район партия комитетининг биринчи секретари С. Тоиров, колхоз правлениесининг раиси И. Шубладзе ва бошқа ўртоқлар сўзлаб, В. И. Ленин ишига, Коммунистик партия ишига ҳамиша содиқмиз, деб шу ерга йиғилганларнинг юракларидаги сўзларини ифода қилдилар.

Қишлоқда, шодиёнага шодиёна уланиб кетди. Ўйин-кулги авжига чиқди. Ҳа, колхоз пахтакорлари ҳар қанча тўй-томоша қилишса ярашади. Улар янги беш йилликнинг биринчи йилини меҳнатда катта ютуқлар билан якунламоқдалар. Ҳар гектар ердан 25 центнердан «оқ олтин» хирмони кўтариб, йиллик планни ортиғи билан бажарганлар. Азамат механизаторлар йиғим-теримдан кейин далаларда ғайрат-шижоат билан меҳнат қилишди. Келгуси йил мўл ҳосили учун дастлабки мустаҳкам пойдевор яратишди. Барча пахта майдонлари қулай муддатларда сифатли шудгор қилиб қўйилди. Ер тўйсин, куч тўпласин, деб етарли ўғит солишди.

Колхоз деҳқонлари Совет ҳокимияти барпо этилганига 50 йил, улуғ доҳимиз В. И. Ленин туғилган кунига 100 йил тўладиган улкан юбилейни меҳнатда катта зафарлар билан нишонлаш, ҳар қачонгидан мўл ва арзон қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етиштириш йўлида астойдил курашмоқдалар.

Шу куни оқшомгача улуғ доҳимиз ҳайкали атрофида деҳқонлар шодиёнаси давом этди. Бу катта тантана кишилар қалбига битмас-туганмас хурсандчилик бахш этди.

У. ЖОНГИТОВ.

Суратда: Оққўрғон районидаги «Москва» колхозида улуғ доҳимиз В. И. Ленинга ўрнатилган ҳайкалнинг очилиш маросими.
А. Абалян фотоси.

ИҚТИСОДИЙ КОНФЕРЕНЦИЯ

Яқинда область колхоз ва совхозларида иқтисодий ишларни яхшилаш чоралари тўғрисида иқтисодий кенгаш бўлиб ўтди. Кенгашда район партия комитетларининг секретарлари, район ижроия комитетларининг раислари, район ишлаб чиқариш бошқармаларининг бошлиқлари, колхоз ва совхозларнинг бош бухгалтерлари, экономистлари ҳамда тафтиш комиссияларининг раислари, область партия, совет активлари иштирок этдилар.

Кенгашда область партия комитетининг биринчи секретари ўртоқ М. Абдураззоқов «Область колхоз ва совхозларида иқтисодий ишларни яхшилаш чоралари тўғрисида» доклад қилди.

Доклад юзасидан Янгийўл районидаги «Интернационал» колхозининг раиси К. МАМЕДОВ, «Қорасув» совхозининг экономисти З. ШАМСИДДИНОВ, Оққўрғон районидаги Охунбобоев номли колхоз ревизия комиссиясининг раиси А. ХУДОЙБАТОВ, Бекобод районидаги Ленин номли колхозининг звено бошлиғи С. АЛИЕВ, «Бўка» совхозининг экономисти Э. ЛАТИПОВ, область давлат банкининг бошқарувчиси Ш. ЗОҲИДОВ, экономика институтининг бўлим бошлиғи М. ХУСАНОВ ва бошқа ўртоқлар музокарага чиқиб, колхоз ва совхозларнинг экономикасини яхшилаш тўғрисида ўз фикр ва мулоҳазаларини айтдилар.

Кенгашда область партия комитети бюросининг аъзолари П. В. Костриков, Э. Т. Шайхов ўртоқлар қатнашдилар.

ЕР ҲАЙДАСАНГ, КУЗ ҲАЙДА

ОБЛАСТИМИЗ РАЙОНЛАРИДА ШУДГОРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 6 ДЕКАБРГАЧА БЎЛГАН

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Районлар	Бир кунда	Мавсум бошидан бери	Районлар	Бир кунда	Мавсум бошидан бери
ЮҚОРИ ЧИРЧИҚ	—	103,7	Ўрта Чирчиқ	2,2	91,9
ЯНГИЙЎЛ	2,8	103,2	Бекобод	4,1	73,2
ОҚҚЎРҒОН	0,3	102,2	Бўка	4,6	71,2
Калинин	0,5	93,5			
Орджоникидзе	0,3	93,4	Область бўйича:	2,1	90,9

ПАРИЖДА А. Н. КОСИГИННИНГ ЖУРНАЛИСТЛАР БИЛАН УЧРАШУВИ

ПАРИЖ, 4 декабрь. (ТАСС). Кеча СССР Министрлар Совети Раиси А. Н. Косигин бу ерда Француз дипломатик матбуот уюшмаси томонидан ўз шарафига берилган нонуштада гапириб, «Париждаги музокараларнинг боришидан биз жуда мамнунмиз» деди.

Франция пойтахтида бўлган вақтимизда, деди А. Н. Косигин, биз жуда кўп кишилар билан учрашдик. Француз халқи ва мамлакатингизнинг давлат арбоблари тинчликни сақлаш тўғрисида қилаётган ғамхўрлиги, халқаро вазиятни чатоқлаштиришга олиб келиши мумкин бўлган бирор можаро чиқиб кетишига йўл қўймаслик тўғрисида қилинаётган ғамхўрлик, жаҳондаги мавжуд кескинликни юмшатиш йўлини топиш тўғрисида қилинаётган ғамхўрлик, — деди у, — мана шу учрашувларнинг ҳаммаси учун характерли белги бўлди. Бу интилишлар бизнинг мамлакатимиз сиёсатига, Совет Иттифоқи Коммунистик партияси, Совет Ҳукумати ўтказаётган ва совет халқларининг манфаатларини ифодалаётган сиёсатга мос бўлиб тушмоқда.

«Мамлакатларимизнинг социал системаси турлича, албатта, — деди А. Н. Косигин, — лекин биз шунга асосланиб иш кўрмоқдамизки, мамлакатларимиз тинч-тотув яшаш сиёсатига амал қилиб, жаҳонда бирга яшашлари, рўй бераётган проблемаларни музокаралар олиб бориш йўли билан ҳал қилаберишлари, ҳамма соҳаларда, шу жумладан сиёсий соҳада ҳам тинч ҳамкорликни ривожлантира беришлари мумкин. Бундай ҳамкорлик умумий халқаро вазиятда ўзининг яхши самарасини кўрсата беради, халқаро проблемаларни ҳал қилиш йўлларини топишга ёрдам бераверади».

Сўнгра Совет ҳукуматининг бошлиғи журналистларнинг саволларига жавоб бериб, Европа хавфсизлигига бағишлаб конференция чақириш керак, деган фикрни яна такрорлади. «Бу масала, — деди у, — етилган масала бўлиб қолди, шу сабабли, бизнинг фикримизча, Европа мамлакатлари бирга тўпланишиб, кескинликни юмшатиш ва Европада хавфсизликни таъминлашни назарда тутган ҳолда Европа қитъасидаги вазиятни муҳокама қила олган бўлур эдилар. Бу конференцияда АҚШ нинг иштирокига келганда, менимча, бу Европа мамлакатларининг ўзлари ҳал қилишлари лозим бўлган масаладир».

Сизнинг фикрингизча, халқаро кескинликни юмшатишга Германия Федератив Республикаси қандай кўмаклашиши мумкин, деган саволга жавобан А. Н. Косигин бундай деди: «Европа хавфсизлик проблемасини ҳал этишга Германия Федератив Республикасининг қўшиши мумкин бўлган асосий ҳисса шундан иборатки, у Европадаги вазиятни, Европада иккита герман давлати — Германия Демократик Республикаси билан Германия Федератив Республикаси мавжудлигини, шу билан бирга бу аҳволни сиртдан ҳеч қандай куч ўзгартира олмаслигини мутлақо аниқ ва равшан тасаввур қилиши лозим. Биринчи ҳолат мана шу. Иккинчи ҳолат шундан иборатки, Европада Иккинчи Жаҳон урушидан кейин вужудга келган чегаралар даҳлсиздир. Бундан ташқари, Ғарбий Германия ядро қуролини ҳар қандай даъво қилишдан абадий воз кечиши лозим».

Ядро қуролини тарқатмаслик масаласи тўғрисидаги масалада СССР билан Франциянинг позицияси ҳақидаги саволга А. Н. Косигин бундай жавоб берди: «Агар бу масалага принципиал нуқтаи назардан қараладиган бўлса, Франция билан СССРнинг позицияси шундан иборатки, ядро қуроли тарқатилмаслиги лозим. Бу мақсадга қандай воситалар билан эришилади деган масалага келсак, бу воситаларни амалий чоралар кўриш йўли билан қидирмоқ керак. Умид қиламизки, бундай воситалар албатта топилади.

(давоми 2-нчи бетда).

ШУДГОРЛАШ ПЛАНИ БАЖАРИЛДИ

ЯНГИЙЎЛ, (Телефон орқали олинди). Район пахтакорлари беш йилликнинг биринчи йилида фидокорона меҳнат қилиб, мўл ҳосил етиштиришга эришдилар. Улар ана шу ҳосилни тез ва нобуд қилмай йиғиб-териб олишда ғайрат кўрсатиб меҳнат қилдилар. Пахта тайёрлаш плани муваффақиятли бажарилди. Ҳар гектар ердан район бўйича 27,2 центнердан пахта йиғиб олинди. «Ленинизм», «Интернационал», Ҳамроқул Турсунқулов номли, «Қизил Октябрь» ва бошқа кўпгина илғор хўжаликлар ҳосилдорликни бултургига қараганда анча оширишга муваффақ бўлдилар.

Пахта йиғим-терими тугаши билан механизаторлар ерларни сифатли шудгор қилишга киришдилар. Шудгор икки сменада олиб борилди. Ҳар куни 235—240 та трактор тўхтовсиз ва унумли ишлаб турди. Тракторчиларнинг яхши меҳнат қилишлари учун барча қулай шароитлар яратиб берилди. Механизаторлар мусобақалашиб ишлаб кундалик топшириқларини ошириб бажардилар. Келгуси йил мўл ҳосили учун пухта замин тайёрлашга аҳд қилган Навоий номли, Ленин номли, «Интернационал», Назарали Ниёзов номли, Ҳамроқул Турсунқулов номли, «Ленинизм» ва бошқа колхозларнинг аъзолари ерларни сифатли шудгор қилишда айниқса яхши натижаларга эришдилар.

Шу кунларда Янгийўл район механизаторлари ҳайдов тракторларини кўнгилдагидек ремонт қилиб қўйишга киришдилар. Пахтакорлар эса ерларни планлаштириш, далага гўнг ташиб чиқариш, суғориш тармоқларини тартибга келтириб қўйиш сингари муҳим ишларни амалга оширмоқдалар.

Янгийўл шаҳар меҳнаткашларини сабзавот, мева-чева билан етарли миқдорда таъминлаш мақсадида келгуси йилда Ленин номли, Калинин номли, Свердлов номли колхозлар пахтачилик билан бир қаторда сабзавотчиликни ривожлантиришга алоҳида эътибор берилади. Шу мақсадда бу хўжаликларнинг аъзолари сабзавот кўчатлари етказиш учун парник ишларини қизитиб юбордилар.

Янгийўлликлар Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 50 йиллиги нишонланадиган юбилей йилида пахта, чорвачилик ва қишлоқ хўжалигининг бошқа соҳаларини кескин ривожлантириш, катта тўйга муносиб совға тайёрлаш учун ҳар бир соҳада пухта тайёргарлик кўриб қўйиш учун ҳаракат қилмоқдалар.

ПАРИЖДА А. Н. КОСИГИННИНГ ЖУРНАЛИСТЛАР БИЛАН УЧРАШУВИ

(боши 1-нчи бетда)

СССР Министрлар Советининг Раиси Совет—Франция муносабатлари ҳақидаги масалага тўхталиб, жумладан, бундай деди: Бу муносабатлар узоқ истиқболни кўзлаб ҳамда халқаро проблемаларни ҳал қилишда ва аввало Европа хавфсизлиги проблемаларини ҳал этишда ҳамкорлик қилишни кўзлаб ташкил қилиниши лозим. Биз шунга асосланмоқдамизки, бизнинг муносабатларимиз муваққат Коньюктура характеридаги муносабатлар эмас, балки Франция билан Совет Иттифоқи ўртасида анча вақтдан бери давом қилиб келаётган, совет кишиларига ҳам, французларга ҳам яқин бўлган традицияларга мос бўлиб тушаётган муносабатлардир.

«Биз, — деди А. Н. Косигин, — Франция билан муносабатларимиз яхши ривожланиб бормоқда, деб ҳисоблаймиз, бу муносабатларни янада мустаҳкамламоқ учун Совет Иттифоқи ҳам мумкин бўлган ҳамма чораларни кўраверади».

А. Н. Косигин бошқа бир саволга жавобан бундай деди: «Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик мамлакатлар, ҳарбий блоклар тугатилиши лозим, деб ҳисоблайдилар. Агар ғарбда бизнинг социалистик лагеримизга қарши қаратилган агрессив блок бўлмиш НАТО ҳарбий блоки тугатилса, биз ва бизнинг иттифоқчиларимиз ҳам Варшава пактини тугатишга розимиз. Франция ҳукуматининг ўз қўшинларини натодан олиб чиқиб кетиш тўғрисидаги қарорини Европадаги кескинликни юмшатадиган иш деб, ҳисобламоқдамиз.

«Генерал де Голль билан қилинган суҳбатлардан, — деди сўнгра А. Н. Косигин, — у ривожланаётган мамлакатларга ёрдам масаласига катта аҳамият бераётганлигини тушундик... биз бу масала устида фикрлашиб олдик ва мамлакатларимизнинг ҳар қайсиси бу йўлда қандай ишлар қилмоқчи бўлиб турганлиги ҳақида бир-биримизга ахборот бериб ўтдик».

Вьетнамдаги уруш тугаса Совет Иттифоқининг Америка Қўшма Штатлари билан муносабатлари қай тарзда бўлади? Бу саволга жавобан А. Н. Косигин бундай деди: Вьетнамдаги урушни тамомлаш лозим. Совет Иттифоқининг Қўшма Штатлар билан бўладиган муносабатлари шу урушнинг қандай тамомланишига кўп жиҳатдан боғлиқдир.

Биз, Вьетнамдаги уруш Вьетнам Демократик Республикасининг бош министри Фам Ван Донг, шунингдек Жанубий Вьетнам миллий озодлик фронти қўйган шартлар билан тамомланиши лозим, деб ҳисоблаймиз. Вьетнам Демократик Республикаси таклиф қилган тўрт моддадан ҳамда Жанубий Вьетнам миллий озодлик фронти таклиф қилган беш моддадан иборат бўлган бу программа ўзларингизга маълум. Совет Иттифоқи шу программани қувватлаб келмоқда ва Вьетнамдаги урушни шу негизда тамомлаш мумкин, деб ҳисоблайди. Биз ўз ишимизни шу йўлда олиб бормоқдамиз ва бундан буён ҳам шу йўлда олиб бораверамиз.

«АҚШ билан муносабатларимиз келажакда қай тарзда бўлишини ҳозир айтиб беролмайман». «Лекин тинч-тотув яшаш принципи асосида бошқа кўпгина капиталистик мамлакатлар билан нормал муносабатларда бўлиб келаётганлигимиз каби, Қўшма Штатлар билан ҳам шундай нормал муносабатларда бўлишни истаётганлигимизни ва бизнинг принципимиз шу эканлигини инкор қилаётганимиз йўқ».

СССР билан Франциянинг инсониятни тўлқинлантириб турган халқаро проблемаларга доир позицияларини тавсифлаб А. Н. Косигин айтдики, уларнинг шу позициялардан кўпига доир позицияси «бир-бирига яқинлашибгина қолмай, шу билан бирга бир-бирига мос бўлиб ҳам тушмоқда». Бу позицияни «Тинчлик позицияси, деб ҳамма давлатлар билан ҳамкорлик қилишда кескинликни юмшатиш йўлларини қидириш позицияси, деб айтиш мумкин».

«Хитой билан муносабатларимизга келганда, деб давом қилди А. Н. Косигин, матбуот вакиллари яқинда партиямизнинг Марказий Органи— «Правда» газетасида босилиб чиққан катта мақола билан танишиб чиққан бўлсалар керак. Мазкур мақолада Хитойда рўй бераётган воқеаларга бизнинг қарашимиз муфассал баён қилиб берилди».

Ўзаро иқтисодий ёрдам кенгаши билан «умумий бозор» ўртасида яқин келгусида жиддий ҳамкорлик қилинишининг реал истиқболлари борми деган саволга СССР Министрлар Советининг Раиси салбий жавоб берди. Лекин, деди у, «умумий бозор»га аъзо бўлган кўпгина мамлакатлар билан бизнинг савдомиз ва иқтисодий алоқаларимиз муваффақиятли ривожланиб бормоқда. Ҳамма мамлакатлар билан, шу жумладан, «умумий бозор»га аъзо бўлган мамлакатлар билан ҳам иқтисодий ҳамкорликни бундан буён ҳам ривожлантиришга интилаверамиз.

Уруш яҳудий оилаларини бир-биридан жудо қилиб қўйган оила аъзоларининг бир қисми СССРда, бир қисми эса чет мамлакатларда турибди. Ажралиб қолган яҳудий оилаларини бир-бири билан учратиш мумкинми, деган савол берилди. Совет ҳукуматининг бошлиғи бу саволга жавобан бундай деди:

«Айрим кимсалар гоҳо-гоҳо бу масалани кўтариб чиқмоқдалар. Ҳатто баъзи бир кишилар Совет Иттифоқида антисемитизм бор, деган гапларни ҳам айтмоқдалар. Бизнинг мамлакатимизда бундай нарса йўқ ва бўлиши мумкин эмас. Бу гаплар жуда бачкана воситалардан фойдаланиб, муайян кайфиятдаги кишиларга ёқишга ҳаракат қилиб, бу масалани шунга яраша тарзда тақдим этишга уринаётган кимсалар ўйлаб чиқарган уйдирмадир».

«Оилаларнинг бир-бири билан бирлашувига келганда, агар айрим оилалар бир-бири билан учрашмоқчи бўлсалар ёки Совет Иттифоқидан чиқиб кетмоқчи бўлсалар, уларга йўл очиқ ва бунда ҳеч қандай проблема йўқ».

«Аммо бизнинг мамлакатимиздаги миллий масала тўғрисида гапириладиган бўлса, — деб давом қилди А. Н. Косигин, — шуни айтишим керакки жаҳондаги ҳеч бир мамлакат миллий масалани Совет Иттифоқида ҳал қилинганидек муваффақиятли ҳал қилдим деб айта олмайди». «Мамлакатимиздаги миллатларнинг мутлақо ҳаммаси тенг ҳуқуқлидир». Бу гап «яҳудий миллатидан бўлган гражданларга ҳам бутунлай ва тамомила тааллуқлидир».

Мухбирлардан бири Косигинга ҳозирги визитингиз каби яқин фурсатда АҚШга ҳам шундай визит қилиб бориш ниятингиз борми деб савол берди,

АҚШга визит қилиб боришим, масаласи — деди у, — ҳеч қаерда муҳокама қилингани йўқ. Бу хусусда масала ҳам кўрилаётгани йўқ.

«Францияга қилган визитимизга келганда биз бу визитни қулай шароитда, ҳамжиҳатлик, дўстлик ва келажакка мўлжалланган яхши истиқболлар шароитида ўтаётир, деб ҳисобламоқдамиз».

Чет эл ва Совет журналистларидан 450 га яқин киши қатнашган учрашув вақтида Совет ҳукуматининг бошлиғи СССР да хўжалик ислоҳотининг амалга оширилаётганлигига доир саволларга ҳам жавоб қайтарди.

МОСКВА ЖАСОРАТИ—ВАТАН ЖАСОРАТИ

(Боши биринчи бетда).

Москва остоналарида немис-фашист қўшинлари тор-мор қилинганлигининг 25 йиллиги муносабати билан бугун матбуотда эълон қилинган Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми, СССР Министрлар Советининг табрикномасини, деб давом этади раислик қилувчи, Москва шаҳри ва Москва областининг меҳнаткашлари, Улуғ Ватан урушининг ветеранлари, Совет Армиясининг жангчилари чуқур миннатдорчилик туйғулари билан кутиб олдилар.

Москва шаҳар ва Москва области меҳнаткашлари вакилларининг Совет Армияси ва ҳарбий денгиз флоти жангчилари билан биргаликда ўтказиладиган тантанали йиғилишни очиқ деб эълон қилинади. Совет Иттифоқининг давлат гимни ижро этилади.

Қаҳрамон шаҳар ва орденли Москва областининг байроқлари, 1941 йилда пойтахтни ҳимоя қилган ҳарбий қисмлар ва бўлинмаларнинг жанговар байроқлари залга олиб кирилади.

Пионерлар президиумга чиқиб, партия ва ҳукумат раҳбарларига, маршалларга гуллар тақдим этадилар.

Москва остоналарида немис-фашист қўшинлари тор-мор қилинганлигининг 25 йиллиги тўғрисида доклад қилиш учун сўз КПСС Москва шаҳар комитетининг биринчи секретари Н. Г. Егоричевга берилади.

Москва остоналаридаги 'улуғ жангдан бери орада чорак аср вақт ўтди, деди докладчи, лекин ўша даҳшатли. қаҳрамонона кунларнинг воқеалари замондошларимизнинг фикр-ўйлари ва қалбларини ҳозиргача ҳам ҳаяжонлантириб келмоқда. Қирқ биринчи йилнинг декабрини эсга олайлик... Гитлерчи галалар уч йилдан бери мағлубият нималигини билмай келаётган пайт. Деярли бутун Европа уларга таслим бўлган. 160 кундан бери фашистлар этиги совет ватанимизнинг муқаддас ерини шафқатсиз поймол қилиб турибди. Барча қитъалардаги кишилар таҳликага тушиб «наҳотки фашист галаларни тўхтатиб, адабини берадиган, жаҳонни фашизм вабосидан ҳалос қиладиган куч топилмаса?» — деб ҳайрон бўлишарди.

Бизнинг совет элимизда, қадимий Москва бўсағасида душман ана шу даҳшатли енгилмас кучга дуч келди. Шу ерда, Москва остоналарида душманнинг йўли тўсилди, у биринчи катта мағлубиятга учради. Шу жангда Москва қаҳрамон шаҳар бўлди. Шу ерда Улуғ Ватан урушидаги ғалабамизнинг тонгги отди.

Партиянинг даъватига биноан, партиянинг раҳбарлигида бутун мамлакат улкан ҳаёт-мамот жангини бошлаб юборди, ягона қудратли ҳарбий лагерга айланди. Баренц денгизидан тортиб Қора денгизгача чўзилган бутун фронтда қўшинларимиз оғир жанг олиб бориб, душман кучларининг тинкасини қуритдилар, унинг дивизияларини ҳолдан тойдирдилар. Немис-фашист қўмондонлиги Москвани қўлга олишга жуда катта аҳамият берар эди. Бизнинг жангчиларимиз қаерда жанг қилишмасин — Киев ёки Смоленск атрофидами, Ленинград яқиндами ёки Қримдами, — ҳамма жойда Москвани ҳам эсдан чиқармади. Москвани ҳимоя қилди.

Смоленскда икки ой давом этган жангда вермахтнинг энг кучли «Марказ» армиялари группаси ўн минглаб одамидан маҳрум бўлди. Бир забт билан Москвани ишғол қилиш тўғрисида душманнинг тузган режаси барбод бўлди, пойтахт мудофаасини тайёрлаш учун ғоят зарур бўлган қимматли вақтга эга бўлдик. Бугун, Москва остоналаридаги ғалабанинг 25 йиллигини байрам қилар эканмиз, биз Смоленск жанги қаҳрамонларини миннатдорчилик билан эсга оламиз. Смоленск меҳнаткашларини олий мукофот—I даражали Ватан уруши ордени билан қизғин табриклаймиз.

Биз деди, сўзини давом эттириб Н. Г. Егоричев, гитлерчилар армияси катта-катта кучларининг йўлини тўсиб қўйган Ленинград жанги қаҳрамонларини чуқур ҳурмат билан хотирлаймиз. Улар Нева соҳилидаги улуғ шаҳарни ҳимоя қилиш билан Москвани ҳам ҳимоя қилдилар. Биз ленинградликларни муносиб олий мукофот — Ленин ордени билан чин кўнгилдан, қувонч билан табриклаймиз.

Москвани босиб олиш операцияси планига машъум «Тайфун» деган ном берилган эди. Душманнинг режаси Вязьма ва Брянск районларида совет қўшинларини қуршаб олиб кириб ташлашдан, сўнгра эса шимол ва жанубдан пойтахтни ўраб олиб, унга бостириб киришдан иборат эди.

Вермахт дивизиялари Тула яқинида айниқса қаттиқ қаршиликка дуч келдилар. Туланинг машҳур қуролсозлари шу кунларда ўзларининг фақат қурол-яроғ ясашчи билиб қолмай, шу билан бирга ана шу қурол билан душманнинг додини беришни ҳам билишларини кўрсатдилар. Уларнинг қаҳрамонона жасорати ҳеч қачон унутилмайди. Бугун москваликлар ўзларининг жанговар ўртоқлари, ўзларининг қуролдош қардошлари — шонли Тула меҳнаткашларини чин кўнгилдан табриклайдилар ва уларни олий мукофот — Ленин ордени билан қизғин қутлайдилар.

Гитлерчиларнинг қўшинлари Москванинг шимолроғига ҳам зарба урдилар. 14 октябрда улар Калинин шаҳрини босиб олишди, лекин Калинин атрофидаги қаттиқ кураш давом эта берди. Калинин фронтининг қисмлари душманнинг катта-катта кучларини қийин аҳволга солиб қўйдилар. Калинин областида партизанлар ҳаракати кенг қулоч ёзиб, натижада юзлаб қаҳрамонлар майдонга келди. Бугун биз Калинин область меҳнаткашларини юксак мукофот — Ленин ордени билан чин кўнгилдан табриклаймиз.

Душман ғалаба қозонишига шубҳаланмаган эди. Гитлерчиларнинг Қизил майдонда ўтказмоқчи бўлган парад намойиши иккр чикирилгача ўйлаб қўйилган эди. Солдатларга парад формаси ҳам берилган эди. Биз шуни биламизки, 7 ноябрда Қизил майдондан қўшинлар ўтишди, булар бизнинг совет қўшинларимиз эди. Бу — тарихда мисли кўрилмаган парад бўлган эди. Душман шаҳардан атиги 40 километр нарида турар, Қизил майдондан эса улуғ Ленин мавзолейи ёнидан 2-Москва коммунистик дивизиясининг, Дзержинский номли дивизиянинг полклари, Москва қуролли ишчиларининг отрядлари, қирувчи батальонлар текис саф тортиб ўтишар, танклар, тўплар, «катюша»лар ўтиб борар эди. Душмани жонажон Москвага йўлатмасликка қасамёд қилиб қўшинлар Қизил майдондан тўппа-тўғри фронтга, манфур босқинчиларга қарши жангга йўл олдилар.

Урушнинг дастлабки кунлариданоқ Москва партия ташкилоти пойтахтнинг ҳамма кучларини душманга қарши фидокорона курашга сафарбар этувчи жанговар штабга айланди. Александр Сергеевич Щербаков Москва партия ташкилотининг секретари эди. Урушнинг беш ойи ичидагина 100 мингдан ортиқ коммунист, шу жумладан пойтахт ва область партия активларининг кўп қисми фронтга кетди.

Курашнинг энг қийин, ҳал қилувчи участкаларида комсомоллар коммунистлар билан бирга бўлишди. 1941 йил кузигача Москва комсомолларидан 260 минг киши ҳаракатдаги армия сафига қўшилди. Москва области шаҳар ва қишлоқларининг меҳнаткашлари москваликлар билан елкама-елка туриб жанг қилдилар. Москва области территориясида, душманнинг орқа томонида партизанларнинг 41 отряди иш кўрди.

Москва шаҳри ва области меҳнаткашларидан юз минглараа кишилар, асосан хотин-қизлар ва ёшлар мудофаа иншоотларини қуришда қатнашиб, Жонажон шаҳарни душманга зарба беришга шайладилар. Москва советининг ўша йиллардаги раиси В. П. Пронин Москва-река билан Кунцево ўртасидаги «Трехгорная мануфактура» хотин-қизлари меҳнат қилаётган қурилиш участкасида В. И. Лениннинг сафдоши, 1917 йилда қишки саройни штурм қилишга раҳбарлик қилганлардан бири Николай Ильич Подвойскийни учратиб қолганлигини эслайди. Даҳшатли хавф-хатар кунларида Ленин гвардиясининг бу жангчиси, кексайиб қолганига ва беморлигига қарамай яна жанговар постга келган эди.

1941 йил кузида Москва коммунистлари олдида пойтахтнинг энг йирик корхоналарини зудлик билан мамлакатнинг шарқий районларига кўчиришдан иборат жуда муҳим вазифа турар эди. А. Н. Косигиннинг ҳукуматга берган маълумотига кўра, ноябрнинг охирларига келганда 210 минг ишчи ва хизматчи, юз мингтадан ортиқ ускуна, кўп миқдордаги хом ашё ва материаллар шарққа жўнатилган эди. Москва заводлари сибирь, урал, волга бўйи шаҳарларига, Ўрта Осиё республикаларига кўчирилди. Биз, деди Н. Г. Егоричев, Свердловск, Челябинск, Куйбишев, Новосибирск, Тошкент ва бошқа шаҳарларнинг меҳнаткашлари москваликларни нақадар самимият билан қардошларча кутиб олганликларини, маҳаллий партия ва совет органлари кўчириб келтирилган коллективларга нақадар катта ёрдам берганликларини бугун қизғин миннатдорчилик туйғулари билан эсга оламиз. Бу — мамлакатимиз халқлари ўртасидаги қардошларча дўстликнинг яна бир тимсоли бўлган эди.

Корхоналар кўчирилганлиги Москва саноатининг моддий техника базасини кескин қисқартириб юборганига қарамай, ҳарбий маҳсулотнинг энг муҳим турларини ишлаб чиқариш давом эттирилди. Икки мингта корхона фронт эҳтиёжлари учун ишлаб турди. Уруш йиллари мобайнида москваликлар фронтга 16 минг самолёт, 72 минг миномёт, уч ярим миллион автомат, тўрт минг реактив установка, ўн миллионларча снаряд, мина ва бомба бердилар. Қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари ҳам қаҳрамонона ишладилар. Москва областининг колхоз ва совхозлари 1941 йил кузида Москвага ва фронтга тўрт ярим миллион пуд ғалла, қарийб уч ярим миллион центнер картошка ва миллион центнердан ортиқ сабзавот етиштириб бердилар.

Даҳшатли уруш синовлари дамларида бутун мамлакатимиз, бутун халқимиз ўз пойтахтини ҳимоя қилганликларини деди докладчи, москваликлар унутмайди.

Совет жангчилари гитлерчиларнинг ҳужумларини кеча-ю кундуз қайтариб турдилар. Ўша кунларда сон-саноқсиз қаҳрамонлик намуналари кўрсатилди. 28 гвардиячи — Панфиловчининг жасоратини билмайдиган киши йўқ. Бизнинг тантанали йиғилишимизда, дейди Н. Г. Егоричев, икки Панфиловчи, афсонавий 28 лардан икки киши ўтиришибди. Булар — Совет Иттифоқи Қаҳрамони Григорий Мелентьевич Шемякин билан Илларион Романович Васильевлардир.

Сўнгра докладчи Москва остоналаридаги жангда алоҳида намуна кўрсатган жангчилар ва ҳарбий саркардаларнинг — учувчи Виктор Талалихин, танкчи Дмитрий Лавриненко, партизан Саша Чекалин ва Лиза Чайкина, Зоя Космодемьянскаяларнинг ва бошқа кўпгина кишиларнинг номларини тилга олади.

1941 йил 6 декабрда янграган тўпларнинг гулдираги ва Совет Армиясининг бомбалар билан берган зарбалари Қизил Армия кучли қарши ҳужумга ўтганлигидан дарак берди. Фашист босқинчилар жуда катта талафотлар бериб жон талвасасида ўзларини ҳимоя қила бошладилар. Ҳужум жанглари давомида Совет жангчилари мислсиз мардлик ва жасорат кўрсатдилар. Ўз кўкраги билан фашистлар дзотининг амбразурасини беркитган Александр Матросовнинг ўлмас жасорати ҳаммага маълум.

1941 йил декабрида Москва атрофидаги далаларда сержант Вячеслав Васильковский, Оддий солдат Яков Падерин, младший лейтенант Николай Шевляковлар ҳам ана шундай жасорат кўрсатишгани ҳозир маълум бўлди. Учувчи лейтенант Венедикт Ковальев Клин районида Николай Гастелло жасоратини такрорлади.

Н. Г. Егоричев пойтахт учун жанг қилган шонли қўмондонлар ва саркардаларнинг жанговар хизматларини миннатдорчилик билан тилга олади, уларнинг номларини бирма-бир айтиб беради. Олий Бош қўмондон И. В. Сталин деди у. Москва жангига умумий раҳбарлик қилиб турди. Докладчи Москва мудофааси кунларида пойтахт ва областдаги партия, совет, касаба союз ва комсомол ташкилотлари фаолиятига раҳбарлик қилган, мудофаа иншоотлари қуришга, осмон ҳужуми мудофаасига раҳбарлиқ қилган, корхоналарда ҳарбий маҳсулот ишлаб чиқаришни уюштирган кишиларнинг номларини ҳам эслатиб ўтди.

Москва остоналаридаги жангнинг якуни жуда катта ҳарбий-сиёсий натижаларга эга бўлди. Уруш воқеалари аввалига шу қадар ноқулай бошланиб дафъатан шу қадар кескин ўзгариб кетганлигини ва кетма-кет жиддий ҳарбий муваффақиятсизликлардан кейин шу қадар улкан ғалабага эришилганлигини кўрсатувчи бошқа мисол тарихда бўлган эмас.

Москва остоналаридаги ғалаба, деди Н. Г. Егоричев, капиталистик мамлакатлардаги кўпгина сиёсий арбоблар ва ҳарбий мутахассислар айтганидек ва ҳозир ҳам айтишга уринаётганларидек мўъжиза ҳам, тасодиф ҳам бўлган эмас. Совет халқининг бузилмас бирлиги, Совет ижтимоий ва давлат тузумининг ҳаётийлиги, кишиларимизнинг, Совет қуролли кучлари жангчиларининг улуғвор мардлиги ва қаҳрамонлиги бу ғалабага замин ҳозирлаган эди.

Коммунистик партия Қизил Армия билан бутун совет халқининг Москва остоналарида олиб борган курашини руҳлантирди ва ташкил этди, ўша қийин вақтда мамлакатнинг бутун кучларини сафарлар эта билди, бутун ҳалқимизни агрессорга қарши кескин курашга отлантира олди.

Москва остоналаридаги ғалаба катта халқаро аҳамиятга эга бўлди. Бу ғалаба СССР ва унинг армияси Европани қонга ботирган фашист агрессорларини мағлубиятга учрата оладиган бирдан-бир куч эканлигини кўрсатди. Қизил Армиянинг Москва остоналаридаги ғалабаси урушнинг бошқа майдонларидаги вазиятни тубдан ўзгартиришга ёрдам берди, жумладан Англиянинг Ўрта Денгиздаги ва уруш ҳаракатларининг Африка майдонидаги аҳволини енгиллаштирди. Москва остоналарида биз эришган ғалаба гитлерчиларга қарши коалициядаги СССР, Англия, АҚШ ва бошқа мамлакатлар ўртасидаги иттифоқчилик муносабатларини мустаҳкамлашга катта таъсир ўтказди. Бу муносабатлар қийинчиликсиз вужудга келгани йўқ. Урушдан олдинги йилларда Қўшма Штатлар билан Англия ўтказиб келган советларларга қарши сиёсатнинг оғир юки бутун уруш давомида, уларнинг елкасини эзиб келди. Тарихий ҳақиқат йўлида бу гапларни айтмай ўтиб бўлмайди.

АҚШ империализми ҳозир халқаро реакциянинг асосий таянчи бўлиб, жаҳон жандарми ролида майдонга чиқмоқда. Совет Иттифоқи раҳбарлари халқимизнинг якка-ягона фикрини ифодалаб неча марталаб айтиб ўтдиларки, АҚШ кун сайин ҳарбий тайёргарликни кенгайтириб, бу тайёргарлик советларга қарши руҳда кўрилаётганлигини яширмаётган экан, Бонн ҳарбийларининг реваншчилик режаларини ҳар томонлама рағбатлантираётган экан, Вьетнам халқига қарши сурбетларча агрессия қилинаётган, Америка самолётлари биз билан дўстлик ва қардошлик алоқаларида бўлган социалистик мамлакат — Вьетнам Демократик Республикасининг тинч шаҳар ва қишлоқларини бомбардимон қилаётган экан, бундай пайтда бизнинг мамлакатимиз билан АҚШ ўртасидаги муносабатларда яхшилик томонга ўзгариш бўлиши мумкин эмас. Қаҳрамон Вьетнам якка ёлғиз эмас. Барча тинчликсевар халқлар, барча социализм мамлакатларининг меҳр-муҳаббати ва мададкорлиги, Совет Иттифоқи халқларининг меҳр-муҳаббати ва мададкорлиги Вьетнам томонидадир.

Эски дунё, империализм дунёси шиддатли жангда қадам-бақадам ўз позицияларини янги дунёга, социализм ва коммунизм дунёсига бўшатиб беришга мажбур бўлмоқда. Бинобарин, бу курашда ҳозир антиимпериалистик фронт сафларини бузаётган, бир чекада туриб, кутишга умид боғлаётган кимсалар, буни хоҳлайдиларми, ёки йўқми, тинчлик, демократия ва социализм кучларини занфлаштирмоқдалар.

Совет кишилари, деди сўзини давом эттириб, сўнгра Н. Г. Егоричев, ҳозир Хитойда бўлаётган воқеаларни чуқур ташвиш билан кузатиб турибдилар. Кейинги вақтларда Мао Цзе-дун ва унинг группаси социализм мамлакатлари бирлигини, бутун жаҳон коммунистик ҳаракати бирлигини бузишга қаратилган улуғ давлатчилик сиёсатини ўтказмоқда. Хитой раҳбарлари ҳозирги замон ревизионизмига қарши кураш ниқоби остида КПСС билан Совет Иттифоқини «биринчи душман» деб эълон қилдилар. Улар КПСС билан Совет Иттифоқига қарши «пировардигача кураш олиб бориш» ниятида эмишлар. Биз, деди докладчи, қаҳрамон ва меҳнатсевар хитой халқи билан бирдамлик ҳис-туйғуларига тўлиб тошганмиз ва шунга аминмизки, ахир бир кун партияларимиз, халқларимиз улуғ умумий революцион иш учун курашда бир сафда боражаклар.

Бизнинг халқимиз, Коммунистик партия, Совет ҳукумати, деди сўзини давом эттириб Н. Г. Егоричев, Москванинг жасоратини юксак баҳоладилар. Бугун биз совет пойтахтининг ҳамма ҳимоячиларига чуқур ташаккур ва миннатдорчилик сўзлари билан мурожаат қиламиз. Ватан, Москва уларнинг улуғ жасоратини унутмайди ва муқаддас билиб ҳурматлайди. Москваликлар Москва жангининг 25 йиллиги муносабати билан самимий табриклаганликлари учун КПСС Марказий Комитетига, СССР Олий Совети президиуми ва СССР министрлар Советига қизғин миннатдорчилик изҳор қиладилар.

Немис-фашист қўшинлари Москва остоналарида тор-мор келтирилганлигининг 25 йиллигини биз ғоят шонли бир даврда нишонламоқдамиз. Жаҳонда биринчи социализм мамлакати ўз ҳаётининг 50-юбилей йилига қадам қўйди.

Ана шу шонли кунларда, деди пировардида Н. Г. Егоричев, Москва шаҳри ва областининг меҳнаткашлари Москва остоналаридаги тарихий ғалабанинг 25 йиллигига бағишланган тантанали йиғилишларда совет халқининг ажойиб революцион, меҳнат ва жанговар традицияларини муқаддас билиб асраймиз ва кўпайтирамиз, ўзимизнинг бутун кучимиз ва билимимизни, ғайратимизни КПСС XXIII съезди қарорларини амалга ошириш учун курашга сарфлаймиз, деб қасамёд қилдилар. Совет халқи ўзининг қаҳрамонона ўтмишини ёдда тутиб, ҳозир шонли ишлар қилмоқда ва улуғ истиқбол тўғрисида ўйламоқда.

Ленинград, Киев, Волгоград, Севастополь, Одесса қаҳрамон шаҳарлари, Брест қаҳрамон қалъаси меҳнаткашларининг вакиллари табрик нутқлари сўзлайдилар.

Москва ҳарбий округи қўшинлари қўмондонининг биринчи ўринбосари танк қўшинлари генерал-лейтенанти Е. Ф. Ивановский Москва шаҳар ва Москва областининг шонли меҳнаткашларини, пойтахтнинг барча ҳимоячиларини шонли сана билан самимий қутлайди. Е. Ф. Ивановский Москва гарнизони жангчилари номидан уларга жанговар армия саломини топширади.

Раислик қилувчи Минск, Смоленск, Тула, Калинин, Ростов-Дон, Новороссийск, Тихвин, Новосибирск меҳнаткашларининг Москвага келган делегацияларидан тантанали йиғилиш номига табрикномалар олинганлигини айтади. Иттифоқчи республикалар, мамлакатимиз область ва шаҳарларининг меҳнаткашларидан, Совет Армияси ва ҳарбий-денгиз флоти жангчиларидан ҳам кўплаб табрикномалар олинди.

Йиғилиш қатнашчилари Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетига, СССР Олий Совети Президиумига, СССР Министрлар Советига баланд руҳ билан табрикнома қабул қиладилар.

Залдагилар яна бирданига ўринларидан турадилар. Олти минг киши жанговар ва меҳнат шон-шуҳрати билан қопланган байроқларни кўз ўнгидан ўтказадилар. Совет халқи буюк жасоратининг 25 йиллигига бағишланган ана шу тантанали маросим Совет Иттифоқи гимнининг кучли садолари остида тугайди.

Н. ЖЕЛЕЗНОВ,
Б. ЛУКЬЯНОВ,
А. МЕДВЕДЕВ,
С. ФРОЛКИН.
(ТАСС мухбирлари).

МАМЛАКАТЛАР ВА ҚИТЪАЛАРДА

МАЪЛУМОТЛАР
МАҚОЛАЛАР
ВОҚЕАЛАР

ЖАНУБИЙ ВЬЕТНАМ МИЛЛИЙ ОЗОДЛИК ҲАРАКАТИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ВАКИЛИНИНГ БАЁНОТИ

ХАНОЙ. Жанубий Вьетнам миллий озодлик ҳаракати марказий комитетининг вакили 4 декабрда баёнот бериб, америка агрессорлари Ханой районларига ва унинг теварак атрофларига 2 декабрда осмондан вахшиёна ҳужум қилганлигини қатъиян қоралади, деб хабар беради ВИА агентлиги.

ЛАЙНУС ПОЛИНГ ҚОРАЛАМОҚДА

НЬЮ-ЙОРК. Таниқли америка олими, Нобель мукофоти лауреати Лайнус Полинг «Америка химия жамияти» конференциясида гапириб, бундай деди: «президент Жонсоннинг Қўшма Штатлар Вьетнам хусусида олдиндан шартлар қўймасдан музокара бошлашга тайёрдир, деган гаплари ҳақиқатдан шу қадар узоқки, бу гапларни ёлғон гаплар деб айтиш мумкин».

Вьетнамликларнинг АҚШга қарши олиб бораётган уруши, деб таъкидлади Полинг, «ўз моҳияти билан революцион урушдир, чет давлат — Қўшма Штатлар томонидан контрол қилинаётган ва вьетнамликлар мустабид ҳукумат деб атаётган ҳукуматга қарши курашаётган Жанубий Вьетнам аҳолисининг асосий қисми шу урушга жалб этилган.

Узоқ Африканинг Дагомея республикаси шаҳарларида бир қатор отлиқларни учратиб туриш мумкин. Улар миллий байрамларда ва тантаналарда қатнашмоқ учун узоқ районлардан келишади. Суратда: Котону шаҳрининг мустақиллик майдонида Бариба қабиласидан келган бир гуруҳ отлиқлар.

В. Кузнецов фотоси. (ТАСС фотохроникаси).

Раск сафарга чиқди

ВАШИНГТОН. АҚШ давлат секретари Дин Раск Осиёнинг бирқанча мамлакатларига сафарга чиқди. Сўнгра у Парижга бориб НАТО кенгашининг навбатдаги сессиясида ҳозир бўлади. Раск ҳозир Токиога етиб борди. Бу ерда у Япония бош министри Сато билан музокаралар олиб боради. Ундан кейин АҚШ давлат секретари Тайвань Жанубий Вьетнам, Таиланд ва Эронга боради.

ЧИЛИДА СОВЕТ ФИЛЬМИ ҲАФТАЛИГИ

САНТЬЯГО. Бу ерда Совет фильми ҳафталиги «Турналар учади» картинасини намойиш қилиш билан бошланди. «Инсон космосга чиқади» деган ҳужжатли фильм айниқса зўр муваффақият қозонди. Залдагилар кинотеатрда ҳозир бўлган картина қаҳрамони — совет космонавти Алексей Леоновни гулдурос қарсаклар билан табрикладилар. У халқаро авиация федерациясининг таклифига биноан, Чили пойтахтига келган эди.

Б. РАССЕЛ ХАТИ

БЕЛГРАД. Югославияда чиқадиган «Политики-экспресс» газетаси машҳур инглиз философи Бертран Расселнинг хатини босиб чиқарди. Рассел АҚШнинг Вьетнамдаги жиноятларини текширувчи ва ўзи бошчилик қилаётган «махсус халқаро трибунал»нинг аҳамияти ва вазифалари тўғрисида ёзади.

Б. Рассел бу трибуналнинг характерини асосий гитлерчи жиноятчилар устидан ўтказилган Нюрнберг суди билан таққослайди.

Ана шу кичик халқ 12 йилдан ортиқ вақтдан бери дунёдаги энг катта саноат давлатининг ҳужумини қандай қилиб қайтариб келаётганлигини тушунишда инсониятга ёрдам берамиз, дейди Рассел. Биз Вьетнам ҳақидаги ҳақиқатни очиб беришимиз, биз бу ҳақиқат тўғрисида ўз ҳукмимизни чиқариб беришимиз лозим.

Мен, деб ёзади пировардида Бертран Рассел, вьетнам халқига жуда қойил бўлаётганлигимни ва унга бўлган муҳаббатимни яширмайман.

ҲАМКОРЛИК КЕНГАЙТИРИЛМОҚДА

ПРАГА. Бу ерда Совет Иттифоқи билан Чехословакия Социалистик Республикаси ўртасида 1967 йилги маданий ва илмий ҳамкорлик плани имзоланди.

Планда ўқув юртларининг илмий ва педагогик масалалардаги ҳамкорлигини давом эттириш мўлжалланган.

Маданият ва санъат соҳаларида кенг кўламда ҳамкорлик қилиш кўзда тутилмоқда. Улуғ Октябрнинг 50 йиллигини байрам қилиш даврида Москва ва Ленинградда Чехословакия тасвирий санъат виставкаси кўрсатилади. Чехословакия Социалистик Республикасида совет санъатининг катта экспозицияси кўрсатилади. Чехословакияда совет фильмлари кинофестиваллари ўтказилади.

Чет мамлакатлар билан дўстлик ва маданий алоқа совет жамиятлари союзи ва совет—Чехословакия дўстлиги жамияти билан Чехословакия—Совет дўстлиги союзининг 1967 йилги ҳамкорлик плани ҳам имзоланди.

«САНЪАТ ТИНЧЛИК УЧУН КУРАШДА» ВИСТАВКАСИ

ҚОҲИРА. Бу ерда «Санъат тинчлик учун курашда» виставкаси очилди. Бирлашган Араб Республикаси тинчлик тарафдорларининг миллий кенгаши ташаббуси билан уюштирилган бу виставкада прогрессив араб рассомларининг асарларига катта ўрин берилган.

ОКТЯБРЬ САҲИФАСИ

1919 йил. Владимир Ильич Ленин Қизил майдонда ҳарбий қисмларни қарши олмоқда.

РСФСРда хизмат кўрсатган санъат арбоби П. Васильев чизган расм. ТАСС фотохроникаси.

1917 йил 1 декабрда Владимир Ильич Ленин 45-рақамли декретга қўл қўйди. Шу декретга биноан, Петроград телеграф агентлиги «Халқ комиссарлари Совети ҳузуридаги марказий информация органи» деб эълон қилинди. Декретда барча ишчи, солдат ва деҳқон депутатлари Советлари «ўз органларида босиб чиқармоқ учун шу агентликнинг телеграммаларини олиб туришлари» лозим деб буюрилган эди.

Шундан бери ПТА, сўнгра эса Россия телеграф агентлиги (РОСТА) ва, ниҳоят, ТАСС мухбирлари мамлакатнинг хроникал тарихини кун сайин ёзиб келдилар. Бу хроникаларда революциянинг жонли нафаси, ватанимиздаги қийин, лекин қаҳрамонона йилларнинг нишоналари сезилиб турибди.

Бугун ТАСС агентлик мухбирларининг турли йилларда худди 1 декабрда берган хабарларини сизларнинг эътиборингизга тақдим этади.

1917 ЙИЛ, 1 ДЕКАБРЬ

Ҳаракатдаги армия. Кавказ армияси Калединнинг орқа томонига 100 минггача киши жўнатди, бу армияга тоғ қабилаларидан бирқанчаси ҳам қўшилди.

* * *

ГЕЛЬСИНГФОРС. Область комитетининг ҳарбий бўлими буйруқ чиқариб, Финляндиядаги қўшинлар советларига ва комитетларига Финляндиянинг ички ишларига аралашиш, ўзбошимчалик билан тинтувлар ўтказиш ва одамларни қамоққа олиш мумкин эмаслигини, бундай қилиш қонунга хилоф эканлигини, чунки эндиликда Финляндия мустақил мамлакат эканлигини, унинг қонунлари ва ҳуқуқларини бузиш мумкин эмаслигини солдатлар ва матросларга тушунтириб қўйишни таклиф қилди.

Ҳарбий бўлим Финляндиядаги барча қўшин комитетларига революцияни қатъий қўриқлаб туришни таклиф қилди.

* * *

ПАВЛОВО. Солдат депутатларининг маҳаллий совети ишчи ва деҳқон депутатлари совети билан бирлашди. Бирлашган совет сайлаган президиум революцион комитет сифатида иш олиб боради. Волост земство бошқармасининг ва бошқа сайланган муассасаларнинг функциялари сақланиб қолади. Гарнизонда кайфият қатъий бўлиб турибди.

* * *

ҲАРАКАТДАГИ АРМИЯ. Бутун ғарбий фронт Советлар томонига ўтди. Фронт қўмондонлигача ҳамма бошлиқлар сайланиб қўйиладиган бўлди. Штаблар янгиланмоқда...

* * *

РОМАНОВ-БОРИСОГЛЕБК. Ярославлдан келган солдатлар шаҳардаги ҳашаматли вино омборларидан учтасини тугатдилар. Талон-тарож қилиш ҳоллари рўй бермоқда.

* * *

КАЛУГА. Нашр қилиниб келган учта газета ёпиб қўйилди. Большевистик маслакдаги «Калужская правда» газетаси чиқа бошлади. Уездлардаги ишчи, солдат ва деҳқон советлари халқ комиссарлари ҳокимиятини тан олишди.

* * *

ЕКАТЕРИНБУРГ. Ишчи ва солдат депутатлари совети шаҳарда ва округда тартиб сақламоқ учун маблағларга эҳтиёж катта бўлганлиги сабабли маҳаллий капиталистларга 150 минг сўмдан бир йўла тўланадиган солиқ солди. Солиқ ўз вақтида тўланмоқда.

Урал ишчи ёшлари социалистик союзларининг биринчи область съезди тугади. 2.600 ёш пролетарларни ўз сафида бирлаштирган 21 союздан съездга 42 делегат келди. Съезд резолюция қабул қилиб, бу резолюцияда Совет ҳокимиятини табриклади ва ўсмирлар учун олти соатлик иш куни жорий қилиш тўғрисида қарор қабул қилди.

1957 ЙИЛ, 1 ДЕКАБРЬ

Иккинчи сунъий йўлдош эрталаб соат 6 гача Ер атрофини 404 марта айланиб чиқди. Биринчи сунъий йўлдош шу вақт ичида Ер атрофини 882 марта ва унинг учирувчи ракетаси 894 марта айланиб чиқди.

* * *

ГОРЬКИЙ. Татаристон нефть конларидан қазиб чиқарилган нефть янги Альметевск—Горький магистрал қувури орқали Горькийга келди. Бу нефть бу ерга етиб келгунча ер остида беш юз етмиш етти километр йўл босди.

* * *

ТАГАНРОГ. Бугун Андреев номидаги металлургия заводи Ростов области заводлари орасида биринчи бўлиб етти соатлик иш кунига ўтди.

* * *

ОЛМАОТА. Қозоғистон ССР Фанлар Академиясининг ядро институти шаҳарчасини қуриш учун Олмаота атрофидан 450 гектар ер ажратиб берилди. Бу институт биносида бақувват реактор ва циклотрон жойлаштирилади.

* * *

С. Я. Маршакнинг 70 йиллиги муносабати билан ва унинг совет ёшларини тарбиялаш ишидаги хизматларини тақдирлаб РСФСР маориф министрлиги уни К. Д. Ушинский медали билан мукофотлади. Бу медаль билан жуда аъло ишлаган муаллимлар ва педагогика фанининг арбоблари мукофотланади.

Миллий ориентация министри Фатхи Радвон бошчилигида Совет Иттифоқида меҳмон бўлиб турган Миср маданият арбоблари делегацияси «ТУ-104» самолётида Тошкентга келди.

* * *

ТУЛА. Тула саноати ўзининг аъло самоварлари билан қадимдан машҳур.

«Штамп» заводининг металлистлари кейинги уч йилдагина бир ярим миллиондан кўпроқ самовар ишлаб чиқардилар.

Энди заводнинг поток линияларидан янги типдаги дастлабки ўнлаб самоварлар тайёр бўлиб чиқди. Бу самоварларда сув кўмир билан эмас, балки электр кучи билан қайнайди.

* * *

МОСКВА. Англиянинг ажойиб шоири ва санъаткори Вильям Блейк туғилган куннинг 200 йиллигига бағишланиб, санъат ходимларининг марказий уйида катта кеча ўтказилди.

* * *

Совет Иттифоқи ва Болгария Халқ Республикаси делегациялари ўртасида маданий ва илмий ҳамкорлик тўғрисида олиб борилаётган музокаралар тугалланди. СССР билан Болгария Халқ Республикаси ўртасида маданий ва илмий ҳамкорлик планини ишлаб чиқаётган совет-болгар аралаш комиссиясининг иш натижалари тўғрисидаги протокол имзоланди.

* * *

ТАСС октябрь революцияси марказий давлат архивининг ходимлари Е. И. Беловага ва В. Р. Копиловга шу материални тайёрлашда ёрдам берганликлари учун ташаккур изҳор қилади.

1927 ЙИЛ, 1 ДЕКАБРЬ

РОСТОВ-ДОН. Ер ишлари халқ комиссарлиги олган маълумотларга қараганда, тракторлар синовида «возрождение» заводининг «карлик» трактори конструкциясининг соддалилиги ва бошқаришнинг осонлиги учун энг юқори баҳо олди. Деҳқонларнинг якдиллик билан айтишларига қараганда, «карлик»нинг қуввати оширилса, унинг ҳаракатчанлиги ва пишиқлиги бир мунча кўпайтирилса, бу трактор ҳозирги мавжуд ажнабий тракторларнинг ҳаммасидан яхшироқ бўлиб қолади.

Синовларда ҳозир бўлган деҳқонларнинг берган баҳоларига қараганда, «интернационал», «кичик интернационал» ва «фордзон» тракторлари ҳозирги вақтда бизнинг шароитимизда ишлаш учун энг қулай тракторлардир.

* * *

ВКП(б) Москва комитети информация бўлимининг хабарига кўра, 1 декабрга қадар Москвада ва губернияда 11.413 ишчи партияга қабул қилинишини сўраб ариза берган. Москва районлари орасида Красная Пресня райони биринчи ўринда бормоқда.

* * *

Соғлиқни сақлаш халқ комиссарлиги коллегиясининг кейинги мажлисида А. Н. Бах номидаги биохимия институтининг фаолияти тўғрисидаги доклад кўриб чиқилди. Бу институт РСФСРда биохимия масалаларини ишлаб чиқишга махсус бағишланган биринчи институтдир... Коллегия институтни етарли миқдорда илмий ходимлар билан таъминлашни, институт ишини врачлар малакасини оширишнинг турли курслари билан боғлаб олиб боришни зарур деб топди.

* * *

Ер ишлари халқ комиссарлиги пастдан юқори кўтарган уч деҳқон чет элларга қилинган сафардан қайтиб келди. Улар зотли буқалар харид қилиш учун Америкага юборилган эдилар. Сотиб олинган буқалар йўлда келмоқда.

* * *

МОСКВА. Ленинские горида Октябрь революцияси 10 йиллиги номидаги жуда катта кинофабрика пойдеворини қуриш маросими бўлди. Уни қуриш ва ускуналашга 4 миллион 800 минг сўм ажратилди. Бу киношаҳарчани уч йил ичида қуриб битказиш мўлжалланмоқда.

* * *

Бутун Россия Марказий ижроия комитетининг президиуми Дарвин музейининг препаратори Ф. Е. Федоровни музейни яратишдаги катта хизматлари учун Меҳнат Қизил Байроқ ордени билан мукофотлади.

* * *

Маориф халқ комиссарлигининг коллегияси В. И. Качаловга республика халқ артисти унвонини бериш тўғрисида РСФСР халқ комиссарлари советига илтимоснома ёзиб юборди.

1937 ЙИЛ, 1 ДЕКАБРЬ

«Шимолий қутб» кўчма муз станциясининг координатлари 1 декабрь кундуз соат 1 да қуйидагича бўлди: 82 градус 51 минут шимолий кенглик ва 6 градус 7минут ғарбий узунлик.

Станция районида осмонда булут йўқ, бир баллдан камроқ куч билан ғарби-жанубий шабада эсиб турибди. Температура—32 градус совуқ.

* * *

Совет Иттифоқи қаҳрамони ўртоқ Водопьяновнинг «Н-170», Совет Иттифоқи қаҳрамони ўртоқ Молоковнинг «Н-171» ва Совет Иттифоқи қаҳрамони ўртоқ Алексеевнинг «Н—172» самолёти Нарьян-Мардан Архангельскка учиб кетди.

Учиш яхши ўтди. Соат 13-38 минутда ўртоқ Водопьяновнинг самолёти Архангельск аэродромига биринчи бўлиб қўнди.

* * *

ТУЛА. Тула деповининг машинисти ўртоқ Овсянников ўз бригадаси билан янги шонли ғалабага эришди. Уларнинг ОВ—62-51 маркали Маневр паровози депога кирмасдан 193 сутка ишлади. Бригада ўз паровозини деподан яна қабул қилиб олиб, бу паровоз келгуси ремонтгача яна 200 сутка ишлаб беради, деб ваъда қилди.

* * *

ОЛМАОТА. Қорақум чўлининг жанубий қисмидаги кишилар азалдан бери ўз ерларида сабзавот етиштира олмаганлар. Жазирама офтоб ва қум бўронлари ўсимликларнинг ҳаммасини қовжиратиб кетаверар эди.

Бу йил «Даки», «Октябрь» ва бошқа артелларнинг колхозчилари қовун-тарвуз, пиёз, маккажўхори экиб жуда яхши ҳосил олишди.

Келгуси йил жанубий қорақум чўлида полиз ва сабзавот экинларини экиш оммавий тус олади.

* * *

КИЕВ. Ленин район Советида сайловчиларнинг шикоятларига эътибор берилмаётир. Жами 1.800 шикоятдан 400 таси ҳали кўриб чиқилгани йўқ. Булар сайлов рўйхатларига киритилмай қолган кишилардан тушган аризалардир. Сайловчиларнинг рўйхатларга киритилмай қолганликлари ёки рўйхатларга бузиб ёзилганликлари тўғрисидаги шикоятларни уч кун ичида кўриб чиқиш керак, деб қонунда белгиланган тартиб бузилмоқда.

* * *

МОСКВАДА А. М. Горький музейи очилганига 1 декабрда бир ой тўлди. Шу вақт ичида музейни 10 мингга яқин киши кириб кўрди.

* * *

Кинематография бош бошқармасининг маълумотларига қараганда, икки ой мобайнида Совет фильмлари Франция, Чехословакия, Англия, Болгария ва Балтика бўйи мамлакатларининг 42 та шаҳрида, шунингдек Америка Қўшма Штатларининг 10 та шаҳрида кўрсатилиб турди. «Петр биринчи» фильми Европада, «Максимнинг қайтиши» фильми АҚШда зўр муваффақият билан намойиш қилинди.

* * *

Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 20 йиллиги муносабати билан яқинда кинематография бош бошқармаси Америка кинематографиясининг илғор арбобларидан табрикномалар олди. Улар совет киносанъатининг равнақига ўзларининг қойил қолганликларини изҳор қилмоқдалар.

* * *

Советлар саройи жаҳондаги ҳозирги қурилиш техникасининг энг катта иншоотларидан бири бўлади...

Архитектура академияси советлар саройини қуриш бошқармаси билан бирга бўлажак «Советлар саройи қурилишининг тарихи» учун ҳозирдан бошлаб материаллар тўплашга киришишга қарор қилди. Илмий ходимлар ва архитекторларнинг махсус бригадаси қурилишнинг боришини систематик равишда кузатиб туриб, миқёси мисли кўрилмаган бу қурилишнинг ҳамма жиҳатларини ҳужжатлар билан қайд қилиб боради.

1947 ЙИЛ, 1 ДЕКАБРЬ

НИКОЛАЕВ. Буг дарёси бўйида мевазор боғлар орасига жойлашган Александровка қишлоғи бор. Бундан 20 йил муқаддам шу қишлоқда Украинада биринчи қишлоқ гидроэлектростанцияси қурилган эди. Немис фашист босқинчилар оккупация йилларида бу электр станцияни батамом бузиб ташлаган эдилар, лекин аҳил коллектив колхозчилар ёрдамида бу станцияни вайроналардан яна тиклаб олди... Ҳозир уч минг хонадонда электр нури ёниб турибди. Район маркази-Вознесенск шаҳридаги саноат корхоналари ва муассасалар ҳам Александровкадан электр қуввати олмоқда.

Қишлоқдаги «Победа» номли театрда гидроэлектростанциянинг 20 йиллик юбилейига бағишланган тантанали кеча ўтказилди.

* * *

ВЛАДИВОСТОК. Владивосток кемасозлик корхонасининг коллективи балиқ овлайдиган кемаларнинг янги типини ишлаб чиқаришни қисқа муддат ичида йўлга қўйди.

Пўлатдан қурилган бу кемалар жуда яхши ва бақувват бўлиб, тез юради ва уларнинг сифати ҳам соз. Ҳар бир кема балиқ овлайдиган турли ускуналар билан таъминланган.

* * *

ВИЛЬНЮС. Литва полиграфчилари Литвада биринчи китоб нашр қилинганлигининг тўрт юз йиллигини ишлаб чиқариш муваффақиятлари билан нишонламоқдалар. Шу йилнинг бошидан бери республика босмахоналари 130 миллион лист, яъни буржуа Литвасида ҳар йил нашр қилинганига қараганда юз миллион лист кўп маҳсулот тайёрладилар.

* * *

Бу йил шарқ шахтёрлари учун жуда кўп янги уйлар қурилмоқда. 10 ой мобайнида Кузбассда, Қарағандада, Уралда ва Узоқ Шарқда умумий саҳни 160 минг квадрат метрга тенг бир мингдан кўпроқ уй-жой бинолари қурилди.

* * *

Рига вагонсозлик заводи «Вайрогс» цехларида иккита электр поезд синов юришлари учун йўлга чиқарилди. «Вайрогс» вагонсозлари йил охиригача яна иккита биринчи даражали электр поезд ясаб берадилар.

* * *

Царицин мудофааси музейининг биносини тиклаш ишлари битказилди. Музейни жиҳозлаш ишлари бошлаб юборилди. Музейда Сталинграднинг Улуғ Ватан уруши давридаги қаҳрамонона эпопеясини акс эттирадиган бўлим ташкил қилинмоқда.

* * *

Қора денгиз флотининг ҳарбий трибунали немис-фашист босқинчиларининг Қримдаги ва Кубандаги ёвузликлари тўғрисидаги иш юзасидан ҳукм чиқарди. Айбланувчилар турли муддатлар билан қамоқ жазосига ҳукм қилиндилар.

* * *

КИШИНЕВ. Бессарабия румин боярлари қўлида бўлган вақтда мамлакат аҳолисининг 90 процентдан кўпроғи саводсиз эди. Совет ҳукумати катта ёшдаги кишиларнинг ҳаммасини ўқитиш чораларини кўрди. Шаҳарлар ва қишлоқларда саводсизликни тугатадиган минглаб мактаблар очилди. Фақат ўтган йилнинг ўзидагина 200 минг киши саводини чиқарди.

Катталар мактабларида яқинда янги ўқув йили бошланди. Бу мактабларда 230 минг саводсиз ва чала савод кишилар ўқимоқда. Уларни 15 мингдан кўпроқ муаллим ва маданий аскарлар ўқитади.

Молдавия 1948 йилда ёппасига саводхон республика бўлиб қолади.

* * *

ЧЕЛЯБИНСК. Бу ерда эксплуатация ва электромеханика бўлимларига эга бўлган янги кончилик техникуми ташкил қилинди. Янги ўқув юрти Челябинск кўмир ҳавзасидаги шахталарда ишлаш учун юксак малакали мутахассислар тайёрлаб беради.

Туркистонда босмачиларга қарши кураш йилларида Михаил Васильевич Фрунзе Тошкентда яшаган. Суратда: М. В. Фрунзени кутиб олиш пайти.

О. Апухтин фотосидан нусха.

1917 ЙИЛДАН 1957 ЙИЛГАЧА

Коммунизм ғалабалари сари, олға!

Р. Иванов чизган плакат

(ТАСС фотохроникаси).

АФСОНАЛАР МАЙДОНИ

«Октябрская» шахтасидаги машҳур Н. Гринда бригадасининг despite кончиси Владимир Шатиренко гражданлар уруши қаҳрамони тўғрисида очерк ёзди. Унинг «Ўқ теккан гул» деган ҳужжатли ҳикоясида пулеметчи шахтёр Воробьевнинг кўп кишиларга маълум бўлмаган тарихи ёритиб берилган.

— Бу номни мен, — деб хотирлайди В. Шатиренко, — Донецк марказидаги ҳалок бўлган коммунарлар скверидаги қардошлик қабрларидан бирида дастлабки бор ўқиган эдим. У ерга: «Павел Воробьев» деб ёзиб қўйилган. Бизнинг поселкамиздаги 10-бис рақамли қўшни шахтада ҳам Павел Матвеевич Воробьев деган одам бор. Бу кекса ишчи шахтадаги биринчи комсомол ячейкасини ташкил этганлардан бўлган. Унинг синглиси бу ерда биринчи хотин-қизлар кенгашини тузган. Воробьевларнинг оиласи катта эди...

Павел Матвеевичдан: «сквердаги қабрга кимнинг номи ёзилган» деб сўрасам «у ердаги фамилия ҳам, ном ҳам меники, лекин у ерга бизнинг туғишган акамиз Филипп дафн этилган: ёзувни қўйишаётган вақтда хатога йўл қўйилган», деб жавоб берди.

Қариндош — уруғларнинг, бир вақтлар Филипп Воробьев билан бирга ишлаган ўртоқларининг гапларига асосланиб, Шатиренко афсонага ўхшаш тарихни ёзиб олган.

...Филипп Воробьев кийин вақтда урушдан ўз шахтасига қайтиб келган. 1919 йил. Оқ газандалар революцияга таҳдид солаётган эди. Шунда коммунист Юзовка кончиларининг партизанлик отрядига кирди.

Партизанлар, кейинчалик эса революция ҳимоячиларининг кичик-кичик отрядларидан таркиб топган бутун ўттизинчи совет полки ҳам ҳушчақчақ ва қўрқмас пулеметчини севиб қолишди. Жанглардан бирида Воробьев ҳалок бўлди. Душманнинг ўқи унинг бошига тегиб, қизил пулеметчи ўз фуражкасига тикиб олган гулсимон қизил читни тешиб ўтди. Лекин у, ўз жони учун катта хун олди: унинг «максими» ўнларча оқларнинг ёстуғини қуритди.

Бутун Юзовка — ўша маҳалда Донецкни шундай деб атар эдилар — қизил аскарни кузатиш учун кўчага чиқди, унинг ёрдамчиси солдат Тимка эса, пулеметни судраб олдинда қадам ташлаб борар эди. Тимканинг оқариб кетган кўйлагида ҳамма большевик Воробьевнинг ўқ теккан қизил гулини кўрди.

Башарти Шатиренко 1919 йил майида олинган фотосуратни қидириб топмаганида бу ҳикоя афсоналигича қолиб кетган бўлур эди. Унда қаҳрамонни дафн этиш маросими: қизил аскарлар, ҳарбий оркестр, Воробьевнинг жасади солинган тобут олдида ўз «максими»ни ушлаган ва ёқасига қизил гул тикилган Тимка тасвирланган.

Қидирув ишлари шу билан тугалланганн йўқ. Донецкдаги ўлкашунос шахтёр тўплаган материалларни Воробьев хизмат қилган батальоннинг, сўнгра эса, полкнинг собиқ комиссари Ф. М. Соколов тўлдирди. Шатиренко бу одамни Москвада учратди. Кекса большевик ўзининг полкдош ўртоғи нақадар матонатли, революция ишига берилган коммунист бўлганлигини гапириб берди...

Филипп Воробьевни энг фахрли жойга—шахтер ўз жонини қурбон қилган ишчилар шаҳрининг бош кўчасидаги скверга дафн қилинди.

...Ҳалок бўлган коммунарлар сквери революция солдатлари тўғрисидаги ҳали жуда кўп шонли афсоналарни яшириб ётибди. Юзовка большевистик подпольесининг активларидан бири, жангда ҳалок бўлган Андрей Ковалнинг жони шу ерда узилган эди. Чўян тахталардаги қисқа ёзувлар моделчи Федот Чекрисов билан кийим тикувчи Арон Славиннинг жасоратларини эслатади.

Иван Иванов отряддаги 19 навқирон кўнгилли ҳам шу ерда дафн этилган.

Уларнинг ҳаммаси келажак — коммунизм учун ўз жонларини қурбон қилганлар, халқ эса уларни коммунарлар деб атаган.

Б. ГЕРЦЕНОВ.

Донецк шаҳри.

ПОЙТАХТ ХАБАРЛАРИ

⊙ Шу кунлари Свердлов номидаги концерт залида машҳур француз санъаткори Дени Эскудейронинг чиқишларини пойтахтимиз меҳнаткашлари самимийлик билан кутиб олмоқдалар. Суратда: Дени Эскудейро.

ЯНГИ АППАРАТЛАР

Ҳозир кўпгина ташкилотларда, идораларда кундузгидек ёруғ нур берувчи электр лампалари порлаб турибди. Илгари бундай лампаларнинг созловчи аппаратлари бошқа ерлардан ташиб келтирилар, бунинг учун кўп маблағ, вақт сарф қилинарди.

Электр машинасозлиги заводининг ишчилари ана шу аппаратни ишлаб чиқаришни ўзлаштиришга аҳд қилдилар. Қисқа муддатда бундай аппарат тайёрланадиган цех қуриб битказилди. Цехга иккита конвейер линияси ўрнатилди. Эндиликда заводда кунига бир неча юзлаб созлаш аппаратлари ишлаб чиқарилмоқда.

ТУҲФА

Тошкент химия-фармацевтика институти студентлари истиқомат қилиб келган ётоқхона зилзиладан сўнг яшашга яроқсиз бўлиб қолди. Ёрдамга 3-қурилиш тресги 23-бошқармасининг бинокорлари келишди. Улар Кафанов кўчасида дарҳол янги типдаги 411 ўринли ётоқхона биносини қуришга киришишди.

Ёзи билан қилинган меҳнат мана бугун ўз самарасини кўрсатиб турибди. Ётоқхона тўла пардоздан чиқди. Яқинда уни фойдаланишга топшириш маросими ҳам бўлиб ўтди. Унда бино қурилишида қатнашган қурувчиларга ва студентларга институт маъмурияти ҳамда партия ташкилотининг миннатдорчилиги изҳор этилди.

К. МУСАМУРОДОВ.

⊙ Куни кеча рус тили ва адабиёти институтининг талабалари — икки ёш қалбнинг никоҳ тўйи бўлиб ўтди. Суратда келин билан куёв Эргашмирза Эшматов ва Мастура Жумаванинг ўртоқлари уларни тўй билан табриклашмоқда.

⊙ Максим Горький номидаги рус давлат драма театри яқинда «Бутун Европага тўй-томоша» спектаклини саҳналаштирди. Суратда шу спектаклдан кўриниш.

ВОДИЙГА КЕЛДИМ

Яшнаган водийга келдим, бу менинг кенг бир далам,
Ўйнашур шўх қизчалар, кўнглида йўқ қайғу-алам
Яллалар авжига чиққан иш билан қайноқ ҳаёт,
Илҳомим тошди дилимдан қўлга олдим мен қалам

Пахтазор қўйнида кўрдим, бир чарос кўзлини мен,
Бир боқиб ақлимни олди, ул гўзал ойдек санам.
Мен дедим, қайдан бўлурсен, эй қамар, аслингни айт!
Ул деди, шул боғ гулиман, шўх кулиб, айлаб карам.

Мен дедим, нелар қилурсиз эртадан то кечгача,
Ул деди, пахта турурман, елканимда тонна жам...
Мадҳини Тамкин ёзай, унга зар сочсин қуёш —
Меҳнатин ардоқласак арзийди бу қоши қалам.

ТАМКИН.

ЯНГИ ТОШКЕНТНИ БУНЁД ЭТАМИЗ

БИНОКОРЛАР ЮБИЛЕЙ ВАХТАСИДА

Областимиз бинокорлари Улуғ Октябрнинг 50 йиллик юбилейини муносиб кутиб олиш мақсадида ўз зиммаларига янги социалистик мажбуриятлар олдилар. Улар 1967 йил планида белгиланган асосий саноат объектлари ва турар-жой биноларини муддатидан бир ой муқаддам фойдаланишга топшириш учун кураш бошладилар.

Юбилей йилида «Алмаликсвинецстрой» трести коллективи В. И. Ленин номли Олтинтопган полиметалл комбинатида мис катанкалари, олтингугурт кислотаси ишлаб чиқариш қувватлари ва кислород станциясини барвақт ишга туширади. Чирчиқдаги 160-қурилиш трести бинокорлари эса, электрохимия комбинати қувватини оширадилар. Шунингдек, шаҳарда 300 универсал машинасига мўлжалланган янги «Ғунча» тикув фабрикаси корпусини ишга туширадилар. Керамзит-бетон заводи қуввати ҳам 100 минг кубометрга етказилади.

Бундан ташқари Оҳангарондаги цемент комбинатида йилига қўшимча 425 минг тонна бинокорлик материали ишлаб чиқарувчи янги қувват, гўшт комбинатида колбаса тайёрлов цехи ҳам муддатидан олдин қад кўтаради.

Ўзбекистон ССР Қурилиш министрлиги ташкилотларининг коллективлари Октябрнинг 50 йиллиги юбилейигача уй-жой қурилиши ўн бир ойлик ҳамда мактаблар қурилиши йиллик планини бажариш мажбуриятини олдилар. Бинокорлар болалар муассасалари, касалхона ва поликлиникалар қурилиши муддатини ҳам бир ойга қисқартиришга аҳд қилдилар.

М. СУЛТОНОВ.

КЎМАКДОШЛАР

Шу кунларда пойтахтимизда қад кўтараётган янги биноларнинг охири кўринмайди. Тошкентнинг гир атрофи кенг қурилиш майдонига айланган. Қардошларимиз қатори тошкентлик бинокорлар ҳам, улар ёнида ҳарбий қурувчилар ҳам зўр ғайрат билан турар-жойлар, маданий-маиший бинолар бунёд этмоқдалар.

Зилзила рўй бергунча Москва остоналарида Ватан олдидаги ўз бурчларини адо этиб юрган бир группа ҳарбий солдатлар табиий офат содир бўлиши билан Тошкентга ёрдамга отландилар. Пойтахтимизга етиб келишлари биланоқ дарҳол икки бригадага бўлиниб, шикастланган иморатларни ремонтдан чиқаришга бел боғладилар. Қисқа вақт ичида Киров районидаги 8, 37, 137-мактабларнинг ўқув корпуслари тўла ремонтдан чиқарилди. 1 сентябрь куни бу ерларда янги ўқув йили муваффақиятли бошлаб юборилди.

Ҳарбий кўмакдошлар эндиликда 9-қурилиш тресги 52-бошқармаси бинокорлари сафида «Юлдуз» тикувчилик фирмаси цехларини ремонт қилишда қатнашмоқдалар. Бир группа бинокорлар эса, икки қаватли омбор пойдеворини қўйиб бўлдилар. Болалар комбинати ремонти ҳам жадал суръатлар билан олиб борилялти. Бу ишларни бажаришда оддий солдатлардан Н. Ларин, А. Стародубцев, С. Кондаков ўртоқлар айниқса зўр ғайрат кўрсатмоқдалар. Улар смена топшириқларини ортиғи билан адо этиб, ўз қуролдошларига намуна бўлмоқдалар.

С. СУЛТОНОВ.

«Укрстрой» тресги бинокорлари янги Тошкент қурилишига ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшаяптилар. Одесса ва Киев қурувчилари куни кеча 240 квартирали турар-жойни қўлдан чиқаришди. Бугун-эрта у ҳамшаҳарларимизни ўз бағрига олади. Суратда: янги турар-жойлар.

М. Нуриддинов фотоси.

СИРЛИ ЭЛЛИК САТР

А. Зубов, Л. Леров, А. Сергеев.

...Улар қирғоқ бўйлаб сайр қилишди — бу уларнинг кўнгил ёзадиган севимли жойлари: сирасини айтганда ораларидаги ҳамма илиқ муносабатлар ҳам шу ерда бошланган. Биринчи қўл қисишлар, ўша қоронғи тундаги севги изҳорлари...

Ҳозир бўлса у содир бўлган воқеанинг бутун даҳшатини тасаввур этаётган кўзлари билан унга тикиларди. Ўзимни тутабилиш ва сирбой бермаслик учун кучим етармикин, деб ўйлардим. Ўзингни тутишинг керак, бурч амри бу, сирбой беришга ҳаққинг йўқ,— шунча ишларни қилиб қўйиб, энди шугинага чидамасанг... Қанақа ишлар? Айбинг нимада ўзи, Петр?

— Петя, нима ҳақида хаёл сураяпсан? Қулоғинг менда-ю, хаёлинг...

— Узр, кечир мени Наташа, ростданам хаёлга чўмганман. Ўша чет элликнинг визити ва унинг мақола хусусидаги таклифи ҳали ҳам мени ташвишлантиради. Бунинг устига бирдан жўнаб қолди...

— Мен ҳам нимадандир ташвишдаман... Ана шу олифта келиб кетгандан бери... Петя, эслаб кўр, мабодо ичишиб ўтирганларингда бирон бир ортиқча гап айтиб юбормаганмидинг? — қўрқув босиб эслади у.

— Ташвишланма Наташа. Менинг ичкиликка ишқибоз эмаслигимни биласан-ку... Мен, албатта, унинг айрим саволларига жавоб бердим...

Петр Максимович Карл берган саволлар ва қайтарган жавобларини ўзича эслаб, гапирди.

— Менимча, Петя сен у билан жуда очиқчасига гаплашвординг...

— Менинг учун сен ташвиш тортма. Унга айтганларим тадқиқотларимизнинг асосий мазмунига таалуқли бўлмаган гаплар эди. Биласанми, биз нимани топдик...— Шундай деди-ю, у институтнинг сўнгги тадқиқотлари ҳақида узун-дан-узоқ гапирди. Бироқ Наташа уни тингламас, бепарволигини кўрсатиб, нуқул эснарди.

Майор девор бўлмаса кўчани кўрадиган одам: «Қиз сизга биронта ҳам савол бермайди», — деганини эслади Петр Максимович.

— Кечир мени, азизим Наташа... Сен учун бу гаплар албатта қизиқмас, менинг учун эса улар бутун ҳаётмомотим...

Шанба куни эди, оқшом бўлишига қарамай ҳаво иссиқ. Улар кечки тамадди учун сув ёқасидаги салқин буфетга киришди. Наташа жуда хушчақчақ, назокатли эди.

— Ҳар доим сени қумсайман, Петя... Менга қара, эртага Химкига чўмилишга бормаймизми, тушликни ҳам ўша ерда қилардик...

Эртасига Наташа ишдан чиқди-ю, Химкига жўнаб кетди. Петр Максимович институтда ушланиб қолди. Шу сабабли улар кеч соат 7 да дарё вокзалидан чиқавершида учрашишга ва биргаликда овқатланишга ваъдалашишди.

...У анча узоққа сузиб борди. Кутилмаганда унинг ёнида бир эркак пайдо бўлди. Атрофда ҳеч ким йўқ. Ҳар иккаласи бир неча дақиқа сукут сақлаб, ёнма-ён сузиб боришди. Қиз чўмилиш кийими орасидан сув ўтказмайдиган халтачани олиб, ёнида сузиб бораётган кишига узатди.

— Бунинг ичида сўнгги маълумотлар. Мен уни Егоровнинг сўзларидан ёзиб олдим.

— Яхши. Ўрганиб чиқамиз-да, кейин нима қилиш тўғрисида бир қарорга келамиз. Инструкция ва мукофотни иккинчи номерли махфий жойдан оласиз.

Шу гаплардан сўнг улар бошқа-бошқа томонларга сузиб кетишди.

Кеч соат еттида Петр Максимович уни дарё вокзалига киравершида кутиб турарди.

Овқат вақтида Наташа Петрга кўп илиқ гапларни айтди. Лекин улар Петр Максимовичнинг кўнглини энди иситмасди. Аммо шу тобда сирбой бермай, жилмайиши лозимлиги эсига тушди... Унинг чеҳрасига табассум югурди...

«ЎША УСУЛ БИЛАН ТЕЗРОҚ ҲАРАКАТ ҚИЛИНГ»

Таржимон қиз сенсацион эллик сатрли мақолача босилган журнал Москвага келганидан сўнг ўн кун ўтгач қамоққа олинди. Худди шу куни сибирлик профессор билан учрашув вақтида Полвон ҳам ҳибз қилинди. У ҳам Серж униб чиққан тупроқда илдиз отган экан. Атрофидаги кишилар учун эса Москва муассасаларидан бирида ишловчи плановик бўлган.

Уларнинг ҳар иккаласини Химкида, Полвон таржимондан эллик сатрли «сенсацион информация» учун фактлар йиғилган халтачани бераётганида қамоққа олиш мумкин эди (худди шу ҳолат жуда усталик билан суратга олиб қўйилганди). Лекин давлат хавфсизлиги органларининг ходимлари бир неча кун кутишга қарор қилишди («Қани кўрайликчи, воқеалар буёғига қандай ривожланаркин»).

Бутун ўн кун мобайнида Венера ва Полвон бир минут ҳам кўздан қочирилмади. Венера яна Полвон билан учрашди. Махфий жойга қўйилган шифровка қўлга туширилди: «Профессорнинг ишлари тўғрисида янги маълумотларни талаб қиламиз. Олинган информацияда ноаниқликлар бор. Уларни аниқлаш лозим. Чет эл журналида мақола эълон қилингач, темани махфий тутиш анча бўшашади— ана шу қулай вазиятдан фойдаланинг. Ўша усул билан тезроқ ҳаракат қилинг».

Қиз ҳаракат қилишда давом этди. Институтга чет эл журналининг келганига ўн кун бўлган эди. Худди ўша куни эрталаб махфий жойдан Венеранинг қандайдир формула ва схемалар ёзилган шифровкаси топиб олинди.

Бас энди! Вазият қалтислашди, энди қатъий ҳаракат қилмаса бўлмайди. Прокурордан Венера ва Полвонни ҳибз қилиш учун санкция сўраш керак.

ВОҚЕА ҚАНДАЙ БЎЛГАН ЭДИ

Қиз тихирлик қилмай, шунчалар тубанлашиб кетишининг аянчли тарихини айтиб берди.

Бу воқеа практика даврида рўй берганди. «Интуристда Наташага чет эллик меҳмон-олим билан ишлашни топширишди. Қиз унга мамлакатимиз билан танишишда ёрдам бериши керак эди. Чет эллик олим илмий институтда, театрда, шаҳар бўйлаб сайр вақтида ёки Советлар мамлакатидаги ҳамкасблар билан зиёфат учрашувларида — хуллас ҳамма ерда: кундузи ҳам, кечаси ҳам унинг хизматига муҳтож бўлиши мумкин эди.

Ўзи учун янги бўлган бу ишга Наташа ҳаяжон билан киришиб, уни тез ўзлаштириб олди. Машинада юришлар, ҳар хил қабуллар, театрга боришлар унга жуда ёқиб тушди. Бунинг устига чет эллик меҳмоннинг анчагина ёш, мафтункорлиги унга нисбатан эътибор билан қараши ҳам каттагина роль ўйнади.

Йўқ, у Димканинг ҳузурига, Тайгага бормайди. Нима ҳожати бор буни? «Севимли кишинг бирга бўлса чайла ҳам жаннат» — бу мақол бахти очилмаган қизлар ўйлаб чиқарган гап. Энди у қатъий қарорга келди ва ҳатто Димага хат ҳам ёзиб юборди: «Хафа бўлмагин, кактус! Сен мени тушунишинг керак».

Бир куни студент қиз практикантларга ёрдам бериб юрган «Интурист» ходимасини меҳмонхонада учратиб қолди. «Муваффақиятингиздан хурсандман, меҳмонингиз ўз гидидан жуда мамнун эканлигини айтди».

У маҳалда Натали чет эллик олимнинг шундай деб айтишга жиддий асослари бор эканлигини фаҳмламаган эди: сергап, хушчақчақ, илтифот ва совғаларга муккасидан кетган бу қиз унга жуда маъқул тушганди. Чет эллик меҳмон унинг ҳалок бўлган отаси, онаси, бувиси ва амакиси тўғрисида меҳрибонлик билан нима учун суриштираётганлигига практикантнинг ақли етмасди. Баъзан меҳмон гўё паришонхотирлик билан қизнинг ингичка бармоқларини ўзининг катта кафтларида ушлаб қолганида, унинг юраги дикиллаб ўйнаб кетарди...

Кунларнинг бирида меҳмон ўз гидини ёшликдаги дўсти — («Биз у билан коллежда бирга ўқиганмиз») элчихона ходими билан таништирди. Улар учовлашиб бир неча марта Большой театрда бўлишди, Загорск ва Лаврга боришди. Олим ўз юртига жўнаш тараддудида бўлган ўша оқшомда ўз таржимонига қизғин миннатдорчилик билдирган пайтда ҳам элчихона ходими шу ерда, улар билан бирга эди (олим таржимонга сўз билангина эмас, ажойиб совға тақдим этиш билан ҳам миннатдорчилик изҳор қилган эди). Ўша оқшомда меҳмон олим дўстининг елкасига қоқиб шундай деган эди:

— Дўстим сендан илтимос, Наталихонимни эътиборсиз қолдирмагин. У илтифотга арзийдиган қиз. — Шу гапларни айтиб олим қизнинг қўлидан бўса олди. — Бирга бўлганларингда мени эсланглар... Ҳатто кунларнинг бирида менинг саломатлигим учун қадаҳ кўтаришларингга ҳам рухсат бераман... Лекин бошқа томонга ўтманглар... — Олим ҳаҳолаб куларкан, ўз дўстини қучоқлади.

Натали ҳам кулиб қўйди. Олим сўзида давом этди:

— Наталихоним, сиздан ҳам илтимос қиламан. Дўстимни эсдан чиқарманг. У рус фани тўғрисида китоб ёзаётир, унга бирон-бир справка ёки расмий справочник, ё оғзаки консультация зарур бўлиб қолиши мумкин. Илтимос, малол келмаса унга ёрдам бериб туринг. Мен олдинданоқ сизга миннатдорчилик билдираман.

Олимнинг «дўсти» у жўнаб кетганидан кейин бир ҳафта ўтгач, Наташанинг уйига телефон қилиб, ресторанга таклиф этди.

— Мен сизнинг ёрдам бериш илтифотингиздан фойдаланмоқчиман... Бирдан гап орасида совет пушкинчиларининг сўнгги кашфиётлари ҳақида ўқиганлигингизни айтгандингиз. Мен шу темада сиз билан суҳбатлашишни истар эдим...

Улар туркча кофе ва француз коньягидан ичишди. Рус балети ва Вена айс-ревюси тўғрисида гаплашишди. Албатта пушкинчилар ҳақида ҳам гап борди. Пушкиннинг қандайдир авлодлари Англия қироличаси билан туғишганликлари тўғрисидаги факт дипломатни жуда қизиқтирди.

Улар бир марта, иккинчи ва учинчи марта учрашишди. Наташа ҳар сафар онаси, бувиси, амакиси, институт, Москва Давлат университети ва Москва олий техника билим юрти талабалари ҳам қатнашадиган студентлар кечалари, билим юртидан келадиган бир йигит унга илашиб қолганлиги ва фақат у билан танцага тушишлиги ва ҳоказолар тўғрисида тинмай гап сотарди. Шундай, қилиб, гап Москва олий техник билим юртига келиб тақалди.

— Мен ўз китобимда ана шу ажойиб институт тўғрисида ҳикоя қилмоқчиман. Агар сиз менга шу ўқув юртидаги таълимнинг айрим томонларига тегишли маълумотларни билиб берганингизда жуда миннатдор бўлардим-да. Назаримда хуштори ўша ерда ўқийди дедингиз, шекилли? Ё менга шундай эшитилдими?..

Фаҳми унчалар ўткир бўлмаган одам ҳам чет эл дипломатининг бундай илтимосини эшитиб, ўзини ҳушёр тутган бўларди. Лекин қиз бу илтимосни ҳам бажарди: унинг хуштори ўзи каби оғзи бўш вайсақилардан экан.

(Давоми бор).

(Давоми. Боши газетамизнинг 23, 25, 26, 30 октябрь ва 2, 11, 15, 23, 25, 29 ноябрь, 5 декабрь сонларида).

СПОРТ ОЛАМИДА

Куни кеча Ўзбекистон спорт жамиятлари ва ташкилотлари Союзи советининг II пленуми бўлиб ўтди. Республика спорт жамиятлари ва ташкилотлари Союзи совети раиси вазифасини бажарувчи ўртоқ Э. Аминов КПСС Марказий Комитети, СССР Министлар Советининг қарорлари ва Ўзбекистон КП Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг жисмоний тарбия ва спортни янада ривожлантириш тўғрисидаги қарорлари ҳақида доклад қилди.

Докладчи республикада физкультура ва спорт кейинги йилларда бир мунча ривожланганини таъкидлаб, айниқса қишлоқларда спортнинг футбол, енгил атлетика, кураш, оғир атлетика, волейбол, шахмат, шашка, от спорти ва бошқа турлари оммалашаётганини айтиб ўтди.

Пленум қатнашчилари физкультура ва спортни янада оммавийлаштириш, айниқса қишлоқ жойларда бу ишга эътиборни кучайтириш ҳақида тадбирлар қабул қилдилар.

ФУТБОЛ ДАВОМ ЭТМОҚДА

Шу кунларда бир неча совет футбол командалари чет элларда ўртоқлик учрашувларини ўтказишяпти. Фрунзенинг «Олға» командаси Покистон терма командаси билан Дакка шаҳрида учрашди. Бу халқаро ўртоқлик матчи совет футболчилари фойдасига 7:2 ҳисобида тугади. Ереваннинг «Арарат» командаси эса Эронда мамлакат чемпиони «Шахин» дан 0:2 ҳисобида енгилди. «Черноморец» ўз майдонида Польшанинг «Рух» клуби футболчиларини қабул қилди. Ўйин 2:1 ҳисобида меҳмонлар фойдасига тугади.

«Спартак» эртага Вена шаҳрида «Рапид» командаси билан жавоб матчини ўтказади. Ғолиб келган команда Кубок эгалари Кубоги учун мусобақани давом эттиради. Агар матч дуранг натижа билан тугагундек бўлса холис майдонда командалар яна учрашишларига тўғри келади.

КУЧЛИЛАР БАҲСИ

Японияда меҳмон бўлиб турган совет гимнастикачилари Нагоя шаҳрида бўлган биринчи учрашувда ғолиб келган эдилар. Эркаклар ва аёллар командамиз барча кўрсаткичлар бўйича мезбонлардан ўтиб кетишганди. Кеча Токио шаҳрида япон ва совет гимнастикачиларининг иккинчи баҳси бошланди. СССР терма командаси составида тошкентлик ишқибозларга яхши таниш бўлган мамлакат чемпиони Наташа Кучинская, «1966 йил гимнастика париси» Зинаида Дружинина, Сергей Диамидов, Михаил Воронин ва бошқа спортчилар бор.

ИШЧИ-МУХБИРЛАР ДИҚҚАТИГА

Шаҳар ишчи-мухбирлар университетининг навбатдаги машғулоти 9 декабрь жума куни кеч соат 6 да бошланади.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

7 ДЕКАБРДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 18.00—Телевизион янгиликлар, 18.20—Ленин ҳақида ҳикоялар (мактаб ўқувчилари учун), 18.45—Лайлак қелди-ёз бўлди (телефильм), 19.05—Дала ишлари кундалиги, 19.20—Ўзбек балет санъати усталари, Ҳалима Комилова, 20.00—Ташланган трубка (суҳбат ва кинофильм).

20.15—Эртаги кун программаси.

20.20 дан—Москва кўрсатади.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 17.00—Вовка Грушин архимеди (болалар учун), 17.35—Мактаб ўқувчиси календари, 18.10—Концерт, 18.45—Тошкент янгиликлари, 18.55—Болалар ва олмалар (телеспектакль).

Ўзбек тилида: 20.30—Даҳшатли оқим (илмий-оммабоп фильм), 20.50 — Тошкент янгиликлари, 21.00—Узоқдаги юлдуз нури (бадиий фильмнинг 1-серияси).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРДА—7/XII да Масхарабозлар ва концерт бўлими, 8/XII да Зулматдан зиё.

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА—7/XII да Қутлуғ қон, 8/XII да Қирол Лир.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА—8/XII да Махтумқули.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА—Ўзбек цирк коллективи, йиртқич ҳайвонларни ўргатувчи Иван Рубан ва қизиқчилар группаси.

НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРГА

район кассирлари (ишбайга), саҳна ишчилари, дурадгорлар, инженер-электрик, саҳна машинисти, электр ёритувчилар, декоратор-рассомлар, ердамчи ишчилар

КЕРАК

Театрнинг кадрлар бўлимига мурожаат қилинсин.

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРГА

район кассирлари, билет тарқатувчи вакиллар, гардеробчилар

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Маннон Уйғур кўчаси, 2-уй, кадрлар бўлими.

2-ТРОЛЛЕЙБУС ДЕПОСИ

ишлаб чиқаришдан ажралган ҳолда троллейбус ҳайдовчилари тайёрлайдиган

КУРСГА

ҚАБУЛ ҚИЛИШНИ ДАВОМ ЭТТИРАДИ

Стипендия тўланади. Ёлғиз кишилар ётоқ билан таъминланади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Чилонзор массив, Пионер кўчаси, 4-уй, кадрлар бўлими (9, 11-трамвай, 2, 9, 11-троллейбус, 3, 23, 24, 27, 54-автобуснинг «Пионерская» остановкаси).

ТОШКЕНТ КАНОП ФАБРИКАСИ

ленточница, съёмчи, йигирувчи, моталчи, тўқувчи ва бошқа ишлаб чиқариш ихтисосларига ўргатиш учун 17 ёшдан тортиб

ХОТИН-ҚИЗЛАР

Қабул қилади.

Ўқиш муддати 2-4 ой. Стипендия тўланади. Ўқишни тамомлагандан кейин ишбайга кўчириладилар.

Фабрика икки сменалаб ишлайди. Умумий дам олиш куни—якшанба.

Тошкент шаҳрида яшаган ёлғиз кишилар ётоқ билан таъминланади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Ленин район, Полторацкий кўчаси, Крупская тупик, 8-уй, кадрлар бўлими (5, 8, 9, 12, 13-трамвай, 1, 5, 9-троллейбуснинг «Тарас Шевченко» остановкаси).

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.

Р. 08972
ИНДЕКС 64970.
Г. 1259.